

II./2026

RAST V ODNOSU Z BOGOM
Pomožna snov za učitelje v sobotni šoli

Ljubljana, 2026

1. OCENA STANJA

Ključno besedilo: Raz 3,14-22; Jn 15,9; Jer 31,3

Splošni pregled

V tej lekciji se bomo soočili z realnostjo našega trenutnega duhovnega stanja cerkve. Ta realnost nas zadeva tako kolektivno, ker smo Božje ljudstvo, kakor tudi osebno, torej kot posameznike. Našo analizo stanja bomo izvedli v luči apokaliptičnega sporočila cerkvi v Laodiceji. Sporočilo obsega sedmo in zadnje pismo cerkvam v Mali Aziji, kot je zapisano v knjigi Razodetje. Sedem pisem v 2. in 3. poglavju Razodetja so prerokovanja, ki pokrivajo zgodovino krščanske cerkve od obdobja zgodnje cerkve do časa konca. Sam Bog nagovarja svojo cerkev v teh pismih.

Seveda sedem cerkva »Azije« ne pomeni dobesedno sodobnih cerkva, ki jih je danes očitno veliko več kot v Janezovem času. V skladu s tradicijo starozaveznih prerokovanj (Dan 2, 7, 8; Jer 6,2) knjiga Razodetje uporablja simboliko, da posreduje svoje eshatološko sporočilo. Natančneje, dobesedne cerkve se s svojimi zgodovinskimi in geografskimi značilnostmi uporabljajo kot simbolične predstavitve preroške resnice. Bežen pogled na potek Gospodovih dejanj v imenu njegove cerkve, kot je opisano v sedmih pismih, na primer kaže, da se dobesedni Gospodov prihod vedno bolj bliža:

1. Efez: Gospod »stopa« (Raz 2,1).
2. Smirna: Gospod »je bil mrtev, a je oživel« (Raz 2,8).
3. Pergamon: Gospod opominja svoje ljudstvo: »Spreobrni se torej. Če pa se ne boš, bom prišel prav kmalu k tebi.« (Raz 2,16).
4. Tiatira: Gospod goreče poziva svoje ljudstvo, naj trdno drži, kar ima, »dokler ne pridem« (Raz 2,25).
5. Sarde: Gospod opozarja svoje ljudstvo, da če ne bodo vztrajali in se pokesali, »pridem kakor tat« (Raz 3,3).
6. Filadelfija: Gospod vzklikne: »Pridem kmalu!« (Raz 3,11)
7. Laodiceja: Gospod poda bližino svojega položaja glede na srce njegovega ljudstva in oznani: »Glej, stojim pred vrati in trkam.« (Raz 3,20)

Sporočilo Laodicejcem je zato ključni trenutek, ko je Gospodov prihod najbližji: zdaj trka na vrata srca. Čaka na naš odgovor na njegovo milostno vabilo, da mu odpremo vrata, da bo lahko prebival z nami (preberi tudi Kol 1,27).

Razlaga

Pismo cerkvi v Laodiceji je prerokovanje, ki napoveduje duhovno stanje Božjega ljudstva v zadnjih dneh in jih poziva, naj se ustrezno odzovejo. Avtor sporočila je označen s tremi nazivi, ki se nanašajo na človeško zgodovino od konca do začetka, v skladu z zaporedjem vzrok-posledica, ki je značilno za hebrejščino. Prvi naziv je »amen« (Raz 3,14), beseda, ki zaključuje krščansko molitev in izraža eshatološko upanje na izpolnitev Božje obljube odrešitve (2 Kor 1,20). Naziv »zanesljiva priča« se nanaša na Božjo prisotnost v neprekinjenem poteku človeške zgodovine. »Začetek Božjega stvarstva« se nanaša na Stvarnika, ki je začel zgodovino. Ti nazivi se navezujejo na opis Jezusa Kristusa, kot ga vidimo v uvodni viziji Razodetja Sina človekovega, ki je upodobljen kot »zanesljiva priča« in »prvorojenec izmed mrtvih« (Raz 1,5).

Pismo cerkvi v Laodiceji vključuje tri glavne osebe: (1) glasnika, ki je angel cerkve v Laodiceji (Raz 3,14); (2) avtorja pisma, ki je Jezus; in (3) ljudi, ki prejemajo sporočilo. Samo sporočilo je razdeljeno na štiri dele. Najprej je Bog predstavljen kot Sodnik, ki ve (Raz 3,15). Drugič, pozornost je usmerjena na Božje ljudstvo, ki se ne zaveda svojega resničnega stanja (Raz 3,16-17). Tretjič, Gospod odgovori na njihovo stisko in svetuje svojemu ljudstvu glede zdravlila (Raz 3,18). Četrto, pismo razkriva obseg Božje ljubezni do njegovega ljudstva (Raz 3,19-21).

V nadaljevanju bomo vsak del podrobneje obravnavali v komentarju.

1. del: Sodnik ljudstva. V tem prvem delu Gospod svojemu ljudstvu predstavi diagnozo njihovega stanja. Še preden jim postavi diagnozo, pa jih spomni na svojo vsevednost: »Vem za tvoja dela ...« (Raz 3,15) V Psalmih David začne svojo molitev priznavanja z istim zavedanjem: »Preizkusil si me in me poznaš.« (Ps 139,1) Ljudstvo ne more ubežati Božjim očem: »Kam naj grem pred tvojim Duhom?« (Ps 139,7) Boga vidijo kot Sodnika, ki vse vidi (Heb 12,23; 2 Tim 4,1; Prg 5,21; Prg 15,3). Ni mogoče uiti ali zavesti prodornega očesa velikega Sodnika, ki je prav tako naš Stvarnik. V Psalmih beremo: »... ti si ustvaril moje ledvice, me stkal v materinem telesu ...« (Ps 139,13) in »Ta, ki je ustvaril oko, da bi ne videl?« (Ps 94,9)

Pomembno je, da Janez – v skladu s tradicijo starozaveznega hebrejskega preroka Miha (Mih 1,10-16) – uporablja besedne igre z geografskimi krajevnimi imeni, ki svetopisemskemu besedilu dajejo globok duhovni pomen. Tako ime Laodiceja, ki pomeni »pravica ljudstva«, Božje ljudstvo spominja, da bo Bog za njih storil tri stvari: (1) na sodni dan bo izrekel ugodno in pravično sodbo v njihovo korist; (2) maščeval jih bo pred njihovimi sovražniki; in (3) pomen imena Laodicea, »pravica ljudstva«, nas spominja na Kristusovo nadomestno delo, da reši svoje sledilce pred jezo pravičnega in svetega Boga. Pravičnim zahtevam zakona je bilo zadoščeno po Kristusovi odrešilni žrtvi. Tako lahko Bog usmiljeno reši svoje ljudstvo pred kaznijo za greh. V najširšem smislu torej Kristus kot ta, ki spremeni njihovo smrtno kazen tako, da sam sprejme kazen, nastopa kot »pravica ljudstva«.

2. del: Stanje ljudstva. Prva Božja obtožba proti Laodiceji se nanaša na njihovo versko izpoved. Nisi »ne mrzel ne vroč«, ampak mlačen (Raz 3,15.16). Božje ljudstvo trdi »premožen sem« (Raz 3,17). To pomeni, da misli, da je bogato v svetopisemski resnici; navsezadnje je tako imenovan »ostanek«. Meni, da je *laos dikaios*, »pravično ljudstvo« (ironija je, da je to še en pomen imena »Laodiceja«). Vendar je to ljudstvo krivo petkratnega

pomanjkanja: je revno, nesrečno, bedno, slepo in golo. Verjame, da vidi; trdi, da ima veliko duhovno razumevanje. Hvali se z velikimi resnicami, katerih varuh je. Vendar ne more videti svojega lastnega stanja, tudi ne svoje resnične potrebe: nima Svetega Duha. Ni posvečeno z resnicami, ki jih izpoveduje. Prav njegova samozavestna trditev in nezmožnost, da bi videlo svojo potrebo, ustvarjata in hranita njegovo ošabnost in pomanjkanje ponižnosti: zato se hvali, da »ničesar ne potrebuje« (Raz 3,17). Prav tako ne čuti potrebe, da bi se česa naučilo, da bi rastlo, da bi se spremenilo ali da bi spoznalo vzrok svojega nesrečnega stanja. Posledično ne čuti potrebe po spokorjenju.

3. del: Gospodovi nasveti. Glede na stanje ljudstva so Božji nasveti Laodiceji neposreden odgovor na njihove tri potrebe. Prva potreba se nanaša na njihovo izpovedovanje vere, ki je primerljivo z mlačno vodo. Mlačna voda je odvrtna za pitje. Zato Bog svoje ljudstvo opozarja z besedami »te izpljunem iz svojih ust« (Raz 3,16). To pomeni, da jih bo izbruhal, tako kot je bil opozorjen starodavni Izrael v časih Stare zaveze (3 Mz 18,25). Dejstvo, da laodicejsko ljudstvo ni niti hladno niti vroče, dodatno kaže na njihovo zavajajoče prepričanje, da so bogati v Božji milosti, medtem ko so v resnici duhovno osiromašeni.

Božji nasvet Laodicejcem se glasi, naj najprej kupijo od Gospoda zlato, prečiščeno v ognju. Ta droben podatek o kakovosti zlata ima globok pomen: nakazuje, da se Božje ljudstvo ne sme zadovoljiti s poceni zlatom, pomešanim z nesnago. Prav tako se ne sme zadovoljiti z lažnim zlatom, ki ima le barvo in videz pravega zlata. S temi simboli Gospod opozarja svoje ljudstvo pred lažno in površno vero. Bog svoje ljudstvo spodbuja, naj od njega kupi pravo zlato.

Drugi Božji nasvet se nanaša na oblačila njegovega ljudstva. Ker so goli, jim Bog svetuje, naj kupijo tudi »belih oblačil, da se pokriješ in se ne pokaže sramota tvoje golote« (Raz 3,18). Drugod v Razodetju nam Janez pove, da je Jagnjetova nevesta, Novi Jeruzalem, oblečena v obleko »iz čiste in bleščeče tančice. Tančica so namreč pravična dela svetih.« (Raz 19,8). Ker je naša pravičnost v najboljšem primeru »kot umazana obleka« (Iz 64,6), potrebujemo Kristusovo pravičnost, ki prekrije našo goloto, kot to ponazarjajo bela oblačila. Belina ponazarja čistost in predstavlja Božjo pripisano in podeljeno pravičnost. Ker Božje ljudstvo ne more videti svojega resničnega stanja, Bog priporoča, da si namažejo oči z »mazilom«, da bi obnovili svoj vid. Tako se bodo morda pričeli zavedati svoje golote in strašne potrebe po božanskih zdravilih.

4.del: Gospodova ljubezen. Namen Božje diagnoze resničnega stanja njegovega ljudstva je v njih prebuditi občutek resnične lastne nemoči in brezupnosti brez njega (Raz 3,15-18). Nato v 19. vrstici Bog izrazi neskončno mero svoje ljubezni.

Prerok Jeremija uporabi enak jezik, ko se sklicuje na Božjo »večno ljubezen« (Jer 31,3). Hebrejska beseda »*olam*«, ki se običajno prevaja kot »večno«, se nanaša na več kot zgolj kronološko kakovost ali dolgo trajanje. Ta izraz je idiomatski način izražanja ideje velike intenzivnosti. Božja ljubezen je torej tako intenzivna in tako velika, da je neizmerna. Je kot neskončna narava večnosti same. Večnost Božje ljubezni je razodeta njegovemu ljudstvu, da bi v njih prebudila pozitivni odziv na njegovo kaznovanje. Pravi: »... bodi torej goreč in se spreobrni ...« (Raz 3,19)

V trenutku, takoj po besedah pastoralne spodbude, postane Gospodov govor bolj osebni. Do sedaj se je Bog obračal na Laodicejo kolektivno kot na svoj narod, kot na

združeno cerkev zadnjih dni. V 20. vrstici pa se nenadoma obrne na vsakega vernika v tej cerkvi kot edinstvenega posameznika, ki ga osebno ljubi in s komer ima posebno razmerje. Pomembno je, da apokaliptičnemu ponavljanju številke sedem glagolu »ljubim« v prvi osebi sledi še sedem glagolov, ki izražajo Gospodovo intenzivno in osebno ljubezen do vsakogar od nas (Raz 3,19-21): (1) »karam«, (2) »vzgajam«, (3) »Stojim pred vrati«, (4) »trkam«, (5) »bom stopil k njemu«, (6) »večerjal bom z njim, on pa z menoj« in (7) »mu bom dal, da sede z menoj na moj prestol«.

Uporaba

Prositate prostovoljca, naj ponovno prebere sporočilo cerkvi v Laodiceji iz Raz 3,14-22. Potem se v razredu pogovarjate o naslednjih dejavnostih in vprašanjih.

Božje kritike njegove cerkve:

1. »Nisi ne mrzel ne vroč« (Raz 3,15).

A. Poiščite primere, v katerih se je to preroštvo izpolnilo v cerkvi in v vaši osebni izkušnji.

B. Kaj lahko storite, da bi rešili problem mlačnosti, ne da bi padli v fanatizem?

2. »Ti praviš: ‚Obogatel sem in ničesar ne potrebujem.‘« (Raz 3,17)

A. Navedite primere, ko se je vaša cerkev v preteklosti ali sedanjosti hvalila s svojim duhovnim, materialnim ali misijonskim bogastvom in dosežki, pa ji je to škodovalo.

B. Kako Božji nasvet laodicejski cerkvi pomaga varovati pred to ošabno držo?

Božje zahteve

3. »Svetujem ti, da kupiš od mene zlata, v ognju prečiščenega.« (Raz 3,18)

Za razmislek: V Raz 3,18 Kristus izreče vabilo, ki je v nasprotju s človeško tradicijo in prizadevanjem za doseganje resnice. Neposredna uporaba tega nasveta se nanaša na potrebo po iskanju Božjega razodetja in resnem preučevanju Svetega pisma. Ne smemo iskati le argumentov za zagovarjanje našega sistema resnice, kot je to v primeru vrste dokaznih besedil. Prav tako moramo biti veseli odkritja resnice, ki nas bo presenetila, izzvala in porušila utrjene ideje, kar bo na koncu vodilo k spokorjenju in naši preobrazbi v podobnost Bogu. Iskanje zlata, prečiščenega v peči trpljenja, se nanaša tudi na ljubezen in vero, ki se razvijeta med izzivi in trpljenjem, ki spremljajo odločitve, da hodimo z Bogom.

1. Kaj vam pomeni Božji nasvet, da se oblečete v »belo oblačilo« (Raz 3,18) na vaši duhovni poti?

2. Kaj moraš narediti, da dobiš to belo oblačilo??

Božja ljubezen

Prosite svoje učence, naj v tem četrletju pišejo dnevnik, v katerega bodo zapisovali zgodbe iz svojega življenja, v katerih so izkusili Božjo ljubezen. Naj razmislijo o naslednjih vprašanjih in zapišejo svoje odgovore:

1. Kdaj te je Bog pogrjal?
2. Kdaj si jokal pod križem?
3. Kdaj si slišal Boga trkati na vrata tvojega srca?
4. Kdaj si se z veseljem odzval na njegov klic?
5. Si doživel poseben trenutek z Gospodom v intimnosti molitve?
6. Si kdaj jasno videl Gospodovo roko v nekem posebnem dogodku v svojem življenju?

2. POZNATI BOGA

Ključno besedilo: Jn 17,3; Jer 23,23.24; 1 Mz 1,1; 2,7; Iz 7,14

Splošni pregled

Boga v vsej njegovi slavi in veličastvu ne moremo v celoti razumeti. Božje poti in misli presegajo naše razumevanje (Iz 55,9, Rim 11,33). Resnično so tako daleč od našega omejenega razumevanja, kot so nebesa daleč od zemlje. In vendar, čudež nad čudeži, Sveto pismo vztraja, da lahko in moramo poznati Boga (Jer 9,23.24).

Babilonskemu kralju, ki je verjel, da so bogovi nedosegljivi ker »ne stanujejo s smrtniki«, kot so vztrajali njegovi modreci (Dan 2,11), Daniel odgovori nasprotno. Pove mu, da četudi Bog prebiva v nebesih, razkriva skrivnosti (Dan 2,28). Sveto pismo torej prinaša paradoksalno sporočilo o poznavanju Boga: Bog je hkrati daleč in blizu (Jer 23,23.24). Ta dinamična napetost je prisotna že v zgodbi o stvarjenju, ki prikazuje sočasnost Božje oddaljenosti in bližine (primerjajte božansko-človeške odnose v 1 Mz 1–2). Poleg tega je Stvarnik tudi Odrešenik (1 Mz 3,15). Ta osnovna resnica, ki jo spoznamo na začetku Svetega pisma, vsebuje pomembno lekcijo o našem odzivu na mogočnega in velikega Boga: ne le, da je ustvaril nas in vesolje, temveč je tudi dostopen in ljubeč Bog, ki je prišel v človeški podobi, da bi bil »z nami« (Iz 7,14).

Razlaga

»**Poznati Boga**«. V hebrejskem dojemanju »poznanja« je implicitno prisotna metafora zakonske zveze, kot je razvidno iz povedi »Človek je spoznal svojo ženo Evo. Spočela je in rodila Kajna« (1 Mz 4,1). Poznati Boga v bistvu pomeni zakonsko ali zavezniško razmerje, ki ga imamo z Bogom. Ta jezik zaveze (1 Mz 17,7.8) se odraža tudi v ljubezenskem jeziku Visoke pesmi (Vp 2,16). V Novi zavezi se Pavel poigra s paradoksom poznavanja Boga, ki ga pojasnjuje tako, da Bog pozna nas (Gal 4,9).

Bog stvarjenja in odrešitve. Sveto pismo se začne z dvema vzporednima opisoma stvarjenja, in sicer v 1. in 2. poglavju 1. Mojzesove knjige. Ime Boga, *'Elohim*, v prvem opisu stvarjenja (1 Mz 1) pomeni veličino in moč. Ime *'Elohim* je v množinski obliki, kar izraža intenzivnost in veličastnost. *'Elohim* vzbuja idejo o moči in trdnosti. Ime *YHWH* v drugem poročilu o stvarjenju (1 Mz 2) pomeni bližino in obstoj. To ime, ki je etimološko povezano z glagolom *hayah*, »biti«, se nanaša na Boga, ki obstaja za nas: pride na zemljo, govori z ljudmi in hodi z njimi. On je Bog zgodovine, osebni Bog Abrahama, Izaka in Jakoba.

Pomembno je tudi razmerje med omembami Boga v opisih stvarjenja v primerjavi s številom omemb ljudi. Medtem ko se *'Elohim* v prvem opisu stvarjenja pojavi 35-krat, se *YHWH* v drugem opisu pojavi 11-krat. V prvem opisu Bog govori z ljudmi le dvakrat in to na splošno. Prav tako so v prvem opisu ljudje ustvarjeni po Božji podobi (1 Mz 1,27). V drugem poročilu Bog ustvari človeka tako, da z lastnimi rokami oblikuje prah, snov, iz katere ga ustvari, in mu vdihne življenje (1 Mz 2,7). V prvem poročilu o stvarjenju Bog govori z

ljudmi, vendar ni zabeležen odgovor ljudi. V drugem poročilu o stvarjenju Bog osebno govori z ljudmi in ti mu odgovorijo.

Kontrast med dvema vzporednima opisoma stvarjenja naj bi poudaril veličastni paradoks Boga: mogočni Bog stvarjenja, ki je ustvaril vesolje, je hkrati osebni Bog odrešitve, ki je v odnosu z ljudmi.

Bog, ki ga častimo. Bog je naš Stvarnik in Odrešenik. Ti dve razodetji o Bogu vplivata na naše čaščenje. Poleg tega ti razodetji vsebujeta pomembna spoznanja o razlogu, zakaj bi morali častiti Boga. Prvi in temeljni razlog je stvarjenje: Bog je ustvaril nebesa in zemljo (1 Mz 1, 2), vključno s človeško vrsto (1 Mz 1, 26, 27; 1 Mz 2,7; Ps 139,13-16). V Svetem pismu je čaščenje odgovor na Božja dela stvarjenja: na primer, čaščenje Boga na sedmi dan, soboto (1 Mz 2,1-3), predstavlja prvi človeški odziv na Božje stvarjenje. Bati se Boga pomeni spoštovanje njegovih zapovedi, zapoved o sedmem dnevu, soboti, pa je edina zapoved, ki se nanaša na stvarjenje (2 Mz 20,8-11).

V Psalmih je čaščenje vedno neposredno povezano s stvarjenjem. Tudi knjiga Razodetje se sklicuje na stvarjenje kot glavni razlog za čaščenje: »Vreden si, naš Gospod in Bog, da prejmeš slavo, čast in moč, ker si ustvaril vse reči.« (Raz 4,11)

Drugi razlog za čaščenje izhaja iz razumevanja odrešitve kot ponovnega stvarjenja, ki se bo zgodilo ob koncu časov. Prvi angel omenja »izvirke voda« (Raz 14,6.7), kar poleg običajnih elementov stvarstva – namreč neba, zemlje in morja (2 Mz 20,11; Neh 9,6) – prenaša eshatološko konotacijo življenja in (v širšem smislu) upanja (primerjaj s 1 Mz 16,7; 2 Mz 15,27, Ps 107,35). V knjigi Ezekiel je Novi Jeruzalem poln izvirov vode (Ezk 47,1-12), ki spominjajo na rajski vrt (1 Mz 2,10-14; primerjaj z Jl 3,18, Zah 13,1, Ps 46,4). Podobno tudi v knjigi Razodetje »reke vode« pomenijo življenje (Raz 22,1, 2). Jagnje, ki predstavlja Kristusa, vodi svoje ljudstvo k izvirom voda (Raz 7,17, Raz 21,6, Raz 22,17). »Viri vode« imajo torej pomen prihodnosti, ki kaže na končno odrešitev, obnovitev raja z obljubo, da bo Gospod dejansko navzoč med svojim ljudstvom (Raz 22,1-3).

Bog, ki skriva svoje obličje. V Izaijevi knjigi je tema Boga, ki skriva svoje obličje (*hester panim*), pomemben motiv. Vendar pa ta tema dobi najbolj ganljiv pomen v kontekstu trpečega služabnika. Podoba skritega obličja, uporabljena v Izaiju 53, ne pomeni, da umre Bog ali kdo od nas in da smo zato ločeni od njega. Nasprotno, prav skrivanje reši in paradoksalno obnovi Božji odnos s grešnimi ljudmi. Pomembno je, da je ta določena božanska lastnost v nasprotju z maliki. Maliki so vidni, za razliko od Boga, ki je skrit (Iz 45,15).

Naša vrstica jasno kaže, da je v nasprotju z maliki Bog, ki se skriva, pravi Bog, »Odrešenik«. Naslednja vrstica poudarja nasprotje med Bogom in maliki. Takoj po omembi sramote in zmede izdelovalcev malikov v Iz 45,16 vrstica 17 omeni Stvarnikovo, Gospodovo odrešitev Izraela. Odrešitev ne prihaja od malikov, ki jih človek naredi in vidi, temveč od Boga, ki ni ustvarjen in ga ne vidimo. To pomeni, da odrešitev prihaja od Boga, ki skriva svoje obličje.

»Bog z nami«. Ozadje prerokovanja o rojstvu Emanuela vsebuje lekcijo upanja kljub človeški dvomljivosti. Ahaz se boji, da bo izgubil vojno proti svojim sovražnikom in da bo Davidov rod prekinjen. Nato ga Gospod opomni: »Če ne boste verovali, ne boste obstali.« (Iz

7,9) Toda Ahaz še vedno noče verjeti in zavrne Božjo ponudbo, naj ga prosi za znamenje (Iz 7,12).

Božji odgovor se zdi poln ironije: ker se Izraelov kralj noče vključiti v Božji načrt, bo otrok spočet brez »njegove« pomoči, to je brez kakršnega koli človeškega posredovanja. Tako bo »devica spočela in rodila sina« (Iz 7,14). Prerok Izaija je kralju napovedal rojstvo nadnaravnega bitja. Tega otroka bo rodila devica; ime otroka bo »Emanuel«, kar pomeni »Bog z nami«. Rojstvo tega otroka bo torej približalo Boga njegovemu ljudstvu, kar je dejanski dokaz, da bo Bog odgovoril in bo navzoč v zgodovini kljub kralju samemu.

Za Ahaza je prihodnje rojstvo Emanuela, ki ga bo rodila devica, znak, da Davidov prestol ne bo ostal prazen. Je zagotovilo, da Davidov rod ne bo prekinjen. Za Ahaza je bila obljuba o prihodnjem rojstvu Emanuela znak upanja, ki naj bi ga tolažil v njegovih trenutnih okoliščinah. Nam danes naj bi obljuba Emanuela, ki je prišel in se bo vrnil, prežela in osvetlila našo sedanjo pot od zdaj do konca. Kakor je rekel naš Odrešenik: »Jaz sem z vami vse dni do konca sveta.« (Mt 28,20)

Uporaba

Kako lahko na številne načine spoznamo Boga in se odzovemo nanj? Da bi te teme podrobneje raziskali, prosite prostovoljce, naj preberejo spodnja besedila. Nato z razredom razpravljajte o naslednjih vprašanjih.

Preberite Ps 139,19-24.

1. Pavel pravi, da nas je »Bog spoznal« (Gal 4,9). Kako to vpliva na moje življenje?
2. Kako to vpliva na moje razmišljanje in moje skrbi?
3. Kako to, da me Bog pozna, vpliva na moje odnose z drugimi ljudmi (Ps. 139,19)?
4. Kako to, da me Bog pozna, navdihuje moje odnose z ljudmi in na moje vsakodnevne odločitve (Ps. 139,23. 24)?

Preberite Raz 14,7.

1. Kako odgovarjaš Bogu Stvarniku?
2. Kako v Raz 14,7 uporaba zaimka »njega« po glagolu »molite« vpliva na tvoj način čaščenja?
3. Je mogoče častiti brez »njega«, brez Boga? Pojasni.
4. Kot pastor ali vernik se vprašaj: Kako lahko zagotovim Božjo prisotnost v cerkvi in v svojem umu?

5. **Dejavnost:** Dejstvo, da je čaščenje odziv na stvarjenje, bi moralo navdihniti naš način čaščenja. Bog, ki ga častimo, je hkrati mogočen in transcendentni Bog, Elohim (1 Mz 1,1–2,4), pa tudi oseben in ljubeč Bog, YHWH (1 Mz 2,4–25). Psalmistov poziv k čaščenju odraža isto napetost: »Služite Gospodu v strahu, radujte se v trepetu!« (Ps 2,11) Pripravite

program bogoslužja, vključno z glasbo in pridigo, ki odraža napetost med dvema zgodbama o stvarjenju.

Preberite Daniel 3.

1. Naredite primerjalni seznam značilnosti lažnega čaščenja (Kaldejci) in pravega čaščenja (trije Hebrejci).
2. Kaj vam ta primerjava pove o razliki med resničnim in lažnim čaščenjem?

Preberite Izaija 6,5.

Ko častite Boga, se spomnite Izaijevih čustev. Kaj vam Izaijevo stališče pove o nujnosti ponižnosti v Božji prisotnosti?

Preberite 2 Mz 34,6, 7.

1. V teh vrsticah prepoznajte številne Božje lastnosti.
2. Kako ste te lastnosti (usmiljenje, milost, dobrot, odpuščanje itd.) doživeli v svojem odnosu z Gospodom?

3. PONOS ALI PONIŽNOST

Ključno besedilo: Lk 4,11; 1 Mz 11,5; Iz 14,12-14; 3 Mz 12,3; Lk 18,9-14; Ps 20,7

Splošni pregled

Prejšnji teden smo se soočili s tem, da je Gospod diagnosticiral duhovno bolezen Laodiceje: »Praviš: premožen sem, obogatel sem in ničesar ne potrebujem. Ne zavedaš se, da si siromak in bednež, ubog, slep in nag.« (Raz 3,17) Janez, apokaliptični prerok, je obsodil duhovno ošabnost, ki izhaja iz osredotočenosti nase, »jaza« in poudarjanja ega. Resnica je, da brez Boga ne moremo storiti ničesar, da bi premagali samega sebe. Zato smo lahko hvaležni, da je sporočilo Svetega pisma namenjeno reševanju tega problema, ki zadeva vsakogar od nas.

Ta teden bomo analizirali greh ošabnosti, da bi razumeli njegov mehanizem in spoznali njegovo nevarnost. To bomo dosegli v treh korakih.

1. Najprej bomo sledili nastanku ošabnosti, zato bomo »pogledali« v nebesa, v čas, ko je Lucifer načrtoval, da se bo povzpel na Božje mesto (Iz 14,13).

2. Nato se bomo preselili na zemljo, da bi preučili podvig graditeljev Babela v času, ko so načrtovali, da si bodo ustvarili slavo za izgradnjo stolpa, ki bo segal do nebes (1 Mz 11,4).

3. V tretjem koraku bomo preučili več primerov ošabnosti in jih primerjali z modeli ponižnosti: Faraon in Mojzes, Nebukadnezar in Daniel ter farizej in davčni pobiralec v Jezusovi priliki (Lk 18,9-14). Ta tretji del bo ponudil primerjalno razmišljanje o ošabnosti in ponižnosti na podlagi nauka o svetopisemski modrosti (Prg 11,2; Prg 27,1-2).

Razlaga

Luciferjeva ošabnost. Ključno besedilo o Luciferjevi ošabnosti najdemo v Iz 14,12-15, v okviru Izaijevega prerokovanja o Babilonu (Iz 14,3-23). Zanimivo je, da jezik prerokovanja o Babilonu/Luciferju v tem besedilu spominja na jezik apokaliptične obtožbe laodicejske cerkve. Obe obtožbi se nanašata na trditve o tem, kar »si [Lucifer/Laodiceja] rekel« (Iz 14,13; primerjaj z Raz 3,17). Tako kot v pismu cerkvi v Laodiceji, tudi Izaijevo prerokovanje o Luciferju poudarja perspektivo prve osebe (v tem primeru Luciferja), ki se ponovi petkrat: »povzpel se bom«, »povzdignil«, »bom sedel«, »povzpel se bom« in »meril se bom z Najvišjim«. Tako kot v pismu laodicejski cerkvi tudi Izaijevo prerokovanje zaznamuje nepričakovan preobrat, ko pravi »pa si se pogreznil« (Iz 14,15). V obeh prerokovanjih navdihnjena avtorja opisujeta scenarij hvalisanja (kot kaže ošabni »jaz«), ki je nedvoumno obsojen.

S tem v mislih se zdaj posvetimo zgodbi o Luciferjevem padcu. Ta zgodba je polna duhovnih lekcij. Preučili jih bomo korakoma:

Ime Lucifer: Luciferjeva težava je zajeta v njegovem imenu. Ime Lucifer, ki izhaja iz latinskega *lux ferre*, »nosilec luči«, je prevod hebrejskega imena *heylal*, »luč«, ki odmeva v božanskem vzkliku hvaljenja *aleluja*. Tak, kakor nakazuje semantika njegovega imena, je bila Luciferjeva globoka namera (tj. tisto, kar je rekel v svojem srcu [Izaija 14,13]): hotel je biti čaščen.

Njegov vzpon: Da bi bil čaščen, se je Lucifer skušal povzpeti s svojega položaja na Božji prostor, ki je bil zgoraj. Gibanje navzgor se zaradi poudarka večkrat ponovi. Najprej se ključni glagol, ki opisuje njegovo gibanje, *'alah*, »vzpon«, uporabi dvakrat, kot prvi in zadnji glagol v nizu dejanj v stavkih »povzpел se bom v nebo« (Izaija 14,13) in »povzpел se bom nad višino oblakov« (Izaija 14,14). To gibanje navzgor se ponovi v glagolu *'arim*, »povzdignil se bom«, ki dobesedno pomeni »ponesel navzgor«, in se nanaša na Luciferjev prestol. Lucifer predrzno namerava dvigniti svoj prestol »nad Božje zvezde«, kar pomeni nad najvišje zvezde.

Predvideni cilj: Lucifer je želel doseči »goro zborovanja«. Vzporedni odlomek v Ezekielu 28 se nanaša na sveto »Božjo goro« (Ezk 28,16), ki označuje kraj Božjega templja, kjer se zbira Božje ljudstvo, da bi častilo Boga. Izaija 14,13 navaja, da se ta kraj nahaja »na skrajnem severu«, kar je superlativ za najvišji kraj, kraj samega Boga, kraj, kjer se v nebesih časti Boga. Enaka fraza se uporablja v Ps 48 za določitev kraja templja (Ps 48,2).

Globoki namen: Odlomek se konča z razkritjem Luciferjevega pravega namena: »meril se bom z Najvišjim« (Iz 14,14). To so Luciferjeve zadnje zabeležene besede v besedilu (Iz 14,14). Ta zgodba razkriva drzno bogokletno ošabnost v vsej njeni razsežnosti: postati kakor Bog. Zaključek nas opozarja na posledice. Ošabnost, ki ima za cilj najvišje mesto v nebesih, mesto samega Boga, povzroči, da njen imetnik konča kot »siromak in bednež, ubog, slep in nag.« (Raz 3,17), pogreznjen v podzemlje (Iz 14,15).

Ponos Babela. Jezik, ki se uporablja za opis dela graditeljev Babela, je podoben jeziku iz poročila o stvarjenju in jasno kaže namero graditeljev, da spodrinejo Stvarnika in sebe predstavijo kot njega. Ta namen je bil predviden že v prejšnjem poglavju v rodovniku Noetovih sinov, ki pojasnjuje nastanek narodov, kjer je Nimrodova ustanovitev kraljestva Babel predstavljena s tehničnim izrazom *re'shit*, »glavni« (1 Mz 10,12) ali »začetek«. To je isti izraz, ki predstavlja Božje delo stvarjenja (1 Mz 1,1).

Podobno tudi graditelji babelskega stolpa kažejo enako željo kakor Nimrod, torej da bi zasedli Božji prostor. Božja beseda, *wayyomer*, *'Elohim*, prevedena kot »Bog je rekel«, ki označuje ritem Božjega ustvarjanja, se tukaj uporablja tudi v povezavi z graditelji kot subjektom: *wayy'omeru*, »oni so rekli« (1 Mz 11,3.4). Božanska izpolnitev stvarjenja *wayehi*, »in nastala je« (1 Mz 1,3), zdaj opisuje babelski dosežek *wattehi*, »in imeli so« (1 Mz 11,3). Isti jezik, ki se nanaša na Božjo lastno odločitev, ko predlaga stvarjenje človeštva – *na'aseh*, »naredimo« (1 Mz 1,26) –, se ponovi štirikrat v zvezi z odločitvijo graditeljev: »delajmo opeko«, (1 Mz 11,3), »in jo žgimo« (1 Mz 11,3), »dajmo, sezidajmo« (1 Mz 11,4) in »naredimo« (1 Mz 11,4). Celotna njihova namera »naredimo si ime« (1 Mz 1) je nezakonita prilastitev Božjih privilegijev, saj je Bog edini, ki »naredi ime« (1 Mz 12,2), in edini, ki si lahko ustvari ime (Iz 63,12.14; Jer 32,20).

Tako si graditelji Babela želijo enako kakor Lucifer. Kakor Lucifer pred njimi so graditelji želeli priti do Božjega kraja, do »Božjih vrat« (Bab-El). Zgodba se konča z ironično

igro imena stolpa: Bab-El («Božja vrata»), ime domišljavega gradbenega projekta, vodi do *balal*, »zmede« (glej 1 Mz 11,9).

Ošaben in ponižen. Sveto pismo ne vsebuje abstraktnega eseja o ošabnosti in ponižnosti. Vrline in napake najboljše razumemo v dejanjih posameznikov, v poteku dogodkov. Tako je v Svetem pismu nauk o ošabnosti in ponižnosti ponazorjen s kontrastom med ponižnimi in ošabnimi osebami: Kajn proti Abelu, Jakob proti Ezavu, Jožef proti svojim bratom, faraon proti Mojzesu in Daniel proti Nebukadnezarju. V tej lekciji bomo predstavili le kontrast med faraonom in Mojzesom.

Faraon proti Mojzesu. Na začetku 2. Mojzesove knjige se oba moška soočita z nenavadnostjo Boga. Toda na Božjo navzočnost se odzivata različno. Mojzes se na Boga odzove z dvema vprašanjema. Prvo vprašanje se nanaša na samega Mojzesa, ki se vpraša: »Kdo sem jaz?« (2 Mz 3,11) Mojzes se pred Bogom počuti nepomembnega in neprimernega za nalogo, ki jo je poklican izpolniti. Drugo Mojzesovo vprašanje se nanaša na samega Boga. Mojzes ga želi spoznati (2 Mz 3,13), da bi lahko vzpostavil odnos z njim.

Ko pa za Boga sliši faraon, se odzove tako, da zanika njegov obstoj. Za razliko od Mojzesa faraon noče spoznati Boga (2 Mz 5,2). Faraon ne more priznati Božjega obstoja preprosto zato, ker ima za boga samega sebe. To je razlog, da faraon noče slišati za drugo božanstvo. Faraon prekliče božansko zapoved, naj Izraelci odidejo, da bi lahko praznovali soboto (2 Mz 5,6-9), in namesto tega Izraelcem naroči, naj delajo še več. Poleg tega je Gospod Mojzesa poznal osebno (5 Mz 34,10), medtem ko je faraon ves čas zavračal Boga in se ni hotel ponižati pred njim (2 Mz 10,3). Medtem ko Mojzes velja za najbolj ponižnega človeka na zemlji (4 Mz 12,3), se faraona spominjamo kot najošabnejšega (2 Mz 7-10 primerjaj z Neh 9,10).

Uporaba

Kako umremo samemu sebi? Enako pomembno vprašanje je, kako ohranimo ponižnega duha v službi našemu Stvarniku. Da bi podrobneje raziskali odgovore na to temo, preberite spodnje razmišljanje in v razredu razpravljajte o naslednjih vprašanjih:

Gospod vsakomur od nas podarja darove, tako duhovne kot naravne, da bi bili v blagoslov svoji cerkvi. Ti darovi lahko vključujejo petje, pridiganje, poučevanje, pomoč, gostoljubnost, evangelizacijo, pripovedovanje zgodb itd. Na žalost je vse preveč enostavno izgubiti Darovalca darov spred oči in povzdigniti človeka.

1. Kaj lahko storiš, da ostaneš ponižen, ko služiš Gospodu z darovi, ki ti jih je dal, da ga slaviš?

2. Kakšne so nevarnosti ošabnosti in lastnega poveličevanja?

3. Zakaj je ponižnost tako pomembna, ko služimo Gospodu?

4. Pogovorite se o svojih odgovorih na zgornja vprašanja v luči Pavlovega priznanja »dan za dnevno umiranje« (1 Kor 15,31). Kaj pravi Pavel, kako naj bi dosegli to »smrt«? Zakaj je ta »smrt« tako pomembna za ponižnost in uspešno službo Gospodu?

Razdelite razred v manjše skupine in vsaki skupini dodelite enega od naslednjih primerov ošabnosti in ponižnosti: Kajn/Abel, Abraham/Lot, Izak/Izmael, Jakob/Ezav, Jožef/Jožefovi bratje in Daniel/Nebukadnezar. Vsaki skupini dajte čas, da razišče primerjave in pripravi kratko predstavitev rezultatov svojega dela. Povabite jih, naj svoje ideje delijo z razredom.

Kajn/Abel (1 Mz 4): Primerjajte pomen imen Kajn in Abel, njuno izbiro daritve in dialog med njima.

Abraham/Lot (1 Mz 13): Razmislite o njunem odnosu do izbire zemlje.

Izak/Izmael (1 Mz 18): Primerjajte primere smeha v pripovedi. Kasneje razmislite o tem, kako se je Izak podredil in bil pripravljen biti žrtvovan (1 Mz 22).

Jakob/Ezav (1 Mz 27): Primerjajte odnos bratov do prvorodenstva in njuno kasnejše srečanje v 1 Mz 33.

Jožef/Jožefovi bratje (1 Mz 37): Primerjajte odziv Jožefovih bratov na njegove sanje z njihovim strahom pred maščevanjem kasneje (1 Mz 50).

Daniel/Nebukadnezar (Dan 1, Dan 3, Dan 4): Razmislite o Danielovi milostni ponižnosti kljub kraljevemu ukazu. Primerjajte tudi Nebukadnezarjev poskus, da bi si prisvojil Božjo vrhovno oblast v Dan 3, z njegovo izkušnjo skrajne ponižnosti v Dan 4.

4. VLOGA SVETEGA PISMA

Ključno besedilo: Heb 4,12; 2 Tim 3,15-17; Jn 17,17; Ef 1,13; Ps 119,11; 1 Kor 2,14

Splošni pregled

Glavna vloga Božje besede je, da nas duhovno hrani, da bi ostali živi. Izraelci so se te pomembne duhovne lekcije naučili, ko so v puščavi izkusili fizično lakoto. Mojzesova razlaga Božjega čudeža mane odraža to misel: »Pokazati ti je hotel, da človek ne živi samo od kruha, kajti človek živi od vsega, kar prihaja iz Gospodovih ust.« (5 Mz 8,3) Ko je Jezus izrekel to načelo hudiču (Mt 4,4) je bil v puščavi in sestradan. Enako misel najdemo v Petrovem pismu, v katerem primerja Božjo besedo z mlekom, ki hrani in neguje lačne novorojenčke: »... da boste z njegovo pomočjo rastle v odrešenje ...« (1 Pt 2,2; primerjaj s Heb 5,13). Ob teh svetopisemskih primerih se zavemo pomembnega pogoja, ki ga moramo izpolniti, da bi lahko uživali duhovno hrano iz Božje besede. K Božji besedi moramo priti z zavestjo o naši potrebi. Priti moramo lačni in žejni, sicer ne bomo cenili nujnosti duhovne hrane, prav tako pa v njej ne bomo uživali ali imeli koristi od nje.

V tem proučevanju bomo poskušali razumeti ključni resnici o duhovni hrani: (1) zakaj in (2) kako nas proces hranjenja z Božjo besedo ohranja žive. Osnova našega proučevanja bo 2 Tim 3,14-17, temeljni odlomek iz Pavlovega drugega pisma Timoteju. Prvo vprašanje – »Zakaj?« – nam bo omogočilo, da s svetopisemskega stališča preučimo posebne lastnosti in učinke, ki drugo pismo Timoteju delajo tako močno, da se spremeni tudi naše življenje. Odgovor na drugo vprašanje – »Kako?« – bodo metode za branje Svetega pisma. Te metode bodo omogočile, da se čudež hranjenja z Božjo besedo zgodi v naših življenjih.

Razlaga

»Zakaj« **Svetega pisma.** Zakaj ima Sveto pismo moč ohranjati življenje? Pavel ima dva odgovora na to vprašanje. Prvi je povezan s Pavlovim visokim mnenjem o Svetem pismu ter z naravo ali sveto lastnostjo Svetega pisma. Drugi odgovor je povezan z učinkom Svetega pisma, s preoblikovalno močjo svetih spisov v življenju Pavlovega bralca Timoteja (1 Tim 3,15), ki ga Pavel imenuje tudi »Božji človek« (1 Tim 6,11).

1. Kakovost Svetega pisma. Spisi, ki sestavljajo Biblijo oz. Sveto pismo, so bili najprej na splošno označeni kot »sveti«. Izraz »sveti spisi« (grško: *hiera grammata*), ki ga uporablja Pavel, se v Novi zavezi pojavi samo tukaj. Ta izraz odraža strokovni naslov *Torah sebbiktav*, »pisani zakon«, ki je v starodavnem judovstvu pomenil pisma, ki so jih imeli za navdihnjena, v nasprotju s *Torah sebbe 'al pe*, »ustnim zakonom«, ki ga niso imeli za navdihnjenega. Na tem mestu se Pavel s tem izrazom sklicuje na Staro zavezo. Gre za naziv, ki ga bodo nekateri kristjani veliko kasneje uporabljali kot žaljivko, da bi nakazali nižjo (ali celo neveljavno) navdihnjenost.

Za Pavla je bila tako imenovana Stara zaveza edino Sveto pismo. Takrat Nove zaveze še ni bilo in še ni bila del pouka, ki ga je prejel Timotej. Razlog, da se ta pisma imenujejo »sveta«, izhaja iz dejstva, da veljajo za *theopneutos*, »navdihnjena«, saj izraz dobesedno

pomeni »Bog je vdihnil« (v trpni oz. pasivni obliki), kar pomeni, da je Bog v tem stavku osebek oz. subjekt. Isti glagol se uporablja za opis procesa Božjega stvarjenja človeka, pri katerem je Bog »v njegove nosnice je dahnil življenjski dih« (1 Mz 2,7). Iz tega vzvišenega pogleda na Sveto pismo Pavel ne izpelje zgolj lekcij o vplivu Svetega pisma na nas, temveč tudi lekcije o tem, kako naj pristopamo k Božji besedi.

2. Vpliv Svetega pisma. Primerjava med navdihom Svetega pisma in procesom stvarjenja človeka ni naključna. Ta primerjava naj bi nakazovala, da je Božja beseda *življenje*. Kot taka prinaša življenje tistim, ki jo sprejemajo, tako kot je Adam prejel življenje od svojega Stvarnika. Pavel navaja, da Sveto pismo »more dati modrost« (2 Tim 3,15). Pavel ne piše, da je ta učinek mehaničen, da ti, ki sprejemajo Sveto pismo, takoj in na čudežen način postanejo modri. Pavel nas opominja, da modrost, o kateri govori, prihaja po veri v Jezusa Kristusa. V naslednji vrstici pa pojasni, da ta modrost v življenju vernika deluje na štiri različne načine:

- Prva funkcija Svetega pisma je »doktrinalna«. Sveto pismo nas vodi pri iskanju in razumevanju resnice.
- Druga funkcija Svetega pisma je »opominjanje«; opozarja nas na napake, ki smo jih storili ne le v doktrini, marveč tudi v svojem obnašanju in osebni življenju.
- Tretja funkcija Svetega pisma je »popravljanje«. Ni dovolj, da se zavedamo svojih napak; razumeti moramo tudi, kako popraviti svoje delovanje in določiti pravo smer.
- Četrta in zadnja funkcija Svetega pisma je »pravičnost«. Sveto pismo nas končno vodi k spokorjenju in poslušnosti po Svetem Duhu. Pavel nato sklene, da je cilj Svetega pisma oblikovanje popolnega posameznika. Pavel zaključi svojo lekcijo na praktični ravni z navodili za ukrepanje. Tako nas Sveto pismo opremi tudi »za vsako dobro delo« (2 Tim 3,17).

Pristop k Svetemu pismu. Kako Sveto pismo ustvarja te izjemne učinke, ki nas popeljejo od tam, kjer smo, do življenja pravičnosti z vsemi »dobrimi deli«, ki jih to življenje vključuje? Da bi odgovorili na to vprašanje, lahko iz Pavlovih nasvetov Timoteju izpeljemo štiri lekcije ali načela pristopa k Svetemu pismu:

1. **Vse Pismo.** Prvo in najosnovnejše načelo našega pristopa k svetopisemskim besedilom je dejstvo, da njihova »sveta« in navdihnjena kakovost zadeva celotno Sveto pismo. Pavel vztraja, da je vse Sveto pismo navdihnjeno (2 Tim 3,16). To načelo pomeni, da moramo v našem proučevanju in iskanju Božjega razodetja upoštevati celotno Sveto pismo. Pavlova izjava nas spodbuja, da beremo Sveto pismo in zaupamo, da nas bodo njegova sveta besedila vodila v našem iskanju božanske resnice in praktičnih nasvetov za naše življenje. Nobena knjiga ali posamezni odlomek Svetega pisma ne sme imeti prednosti pred drugimi knjigami ali odlomki. Vse Sveto pismo si zasluži enako intenzivnost zanimanja in pozornosti. Pavel tu predlaga pristop, ki je bil v novejši svetopisemski znanosti opredeljen kot »kanonični pristop«. Tako je treba posamezno besedilo analizirati v luči drugih svetopisemskih odlomkov, ki se nanašajo nanj ali ga omenjajo (imenovano tudi medbesedilno načelo).

2. **Učite se in spoznajte.** Pavel ceni trudi pri učenju in spoznavanju (2 Tim 3,14.15). Zato lahko nepoznavanje Svetega pisma ali površno branje resno vpliva ne le na naše sedanje življenje, temveč tudi na naše večno odrešenje. V tem okviru Pavlov poziv k učenju in

poznavanju pomeni, da moramo posebno pozornost posvetiti svetopisemskemu besedilu, ki je predmet našega proučevanja. Kot nas opominja Ellen G. White: »Pomembnost [iskanja temeljitega poznavanja Svetega pisma] je težko preceniti. ‚Dano po navdihu Boga‘, ‚lahko zmodri za odrešitev‘, naredi ‚Božjega človeka popolnega, popolnoma opremljenega za vsako dobro delo‘. Ta knjiga knjig ima največjo pravico do naše spoštljive pozornosti. Ne smemo se zadovoljiti s površnim znanjem, marveč moramo iskati polni pomen besed resnice in se globoko napajati z duhom svetih izrekov.« (Advent Review and Sabbath Herald, 9. oktober 1883)

3. **Zvestoba.** Pavlova spodbuda Timoteju, naj »ostane« v stvareh, ki jih je spoznal (2 Tim 3,14), odmeva Jezusov poziv, naj »ostane« v njegovi Besedi (Jn 8,31). V obeh vrsticah se pojavi isti grški glagol *meno*, »vztrajati«. Ni dovolj, da svetopisemsko resnico enkrat spoznamo; moramo jo ponavljati. Hebrejski pregovor pravi: »Kdor se nauči lekcije in je ne ponovi, je kot kmet, ki seje in ne žanje.« Za Timoteja in za mnoge kristjane to učenje ni enkratna stvar; delo se začne »od otroštva« (2 Tim 3,15) in traja vse življenje. Pavlova spodbuda, naj ostane v Besedi, ne pomeni le intelektualnega spominjanja abstraktnih resnic in doktrin. Niti ne gre za začasno sentimentalno spominjanje. Pavel poziva Timoteja, naj ostane v Besedi in jo vedno uporablja. Jakob razmišlja v tej smeri, ko razpravlja o povezavi med vero in deli (Jak 2,14-26).

4. **Vpliv učiteljev.** Sami ne moremo priti do božanske resnice. Sveto pismo uči, da je resnica dana skozi razodetje, zato je nujno potrebno tudi pričevanje človeških prič, ki so to razodetje sprejele kot resnično. Prav to je razlog, da potrebujemo učitelje. Od samega začetka izraelske zgodovine je Bog spodbujal svoje ljudstvo, naj uči svoje otroke (5 Mz 6,7). Pavel se sklicuje na to načelo, ko Timoteju piše o tistih, »od katerih« se je učil (2 Tim 3,14). Pavel ima v mislih zlasti Timotejevo mater Euniko in babico Loido, pa tudi sebe med »mnogimi pričami« krščanske skupnosti (2 Tim 2,2). Pavlov poziv torej ni namenjen le učencem ali otrokom, ki so odvisni od svojih staršev in učiteljev, marveč je namenjen tudi samim staršem in učiteljem, ki imajo odgovornost podeliti, kar so se naučili.

Uporaba

Kako lahko uspešno uporabimo Sveto pismo v svojem življenju? Naslednje dejavnosti so namenjene prav temu. Prosite prostovoljca, da prebere spodnji odstavek z naslovom »Za razmislek«. Nato spodbudite vernike v razredu, naj v prihodnjem tednu izvedejo eno ali več naslednjih dejavnosti ter v razredu naslednjo soboto poročajo o svojih izkušnjah. Prosite jih, naj konkretno opišejo, kako je dejavnost okrepila njihovo razumevanje Svetega pisma in kako je poglobila njihov odnos z Gospodom.

Za razmislek: Obstaja možnost, da napačno razumemo, kako uporabiti Sveto pismo v svojem življenju. Uporaba Svetega pisma v našem življenju ne pomeni, da lahko manipuliramo z Božjo besedo, da bi ustregli svojim nagnjenjem. Uporaba Svetega pisma v našem življenju pomeni, da moramo svoje življenje prilagoditi naukom Svetega pisma.

Dejavnost 1: Dnevni razmislek. Teden ali dva uporabite kratko besedilo (eno vrstico ali en odlomek iz Svetega pisma) vsako jutro v svojem jutranjem bogoslužju. Spoznajte, kaj ta odlomek pomeni v luči vašega konteksta. Bodite ustvarjalni. Pri vsakem branju poiščite nova spoznanja in lekcije.

Dejavnost 2: Na pamet se naučite kakšno vrstico. Vsak mesec izberite svetopisemsko vrstico iz svojih besedil za razmislek in jo vsako jutro ponovite, dokler si je ne boste zapomnili.

Dejavnost 3: Učite. Najboljši način učenja je, da s svojim zakoncem ali prijateljem delite to, kar ste se naučili in odkrili v Svetem pismu. Najdite koga, s komer lahko delite in razpravljate o svojem na novo pridobljenem znanju in spoznanjih o Svetem pismu.

Dejavnost 4: Ubogajte, bodite poslušni. Ni dovolj znati vrstico na pamet. Najpomembneje je, da jo uporabite v svojem življenju in upoštevate njen nasvet. Kakor je rekel Jezus: »Če to veste, blagor vam, če boste to delali.« (Jn 13,17) Ko berete in proučujete Božjo besedo, prosite Svetega Duha, naj vam da modrost, da boste vedeli, kako spoznanja iz vaše svetopisemske vrstice uporabiti v lastnem življenju.

5. KAKO PROUČEVATI SVETO PISMO

Ključno besedilo: Iz 55,11, Ps 119,105; Ps 119

Splošni pregled

Psalmist sredi svoje molitve primerja Božjo besedo z lučjo, ki osvetljuje pot njegovim nogam (Ps 119,105). Psalm se začne z blagoslovi za neomadeževane, ki se odločijo hoditi v Gospodovi postavi in se držijo njegovih pričevanj (Ps 119,1-3), konča pa se s podobo popotnika, ki je zašel s poti in moli, da ga Bog najde (Ps 119,176).

V tej lekciji si bomo prizadevali hoditi skupaj s psalmistom v njegovem iskanju globljega razumevanja Božje besede. Naše potovanje je nadaljevanje proučevanja prejšnjega tedna, v katerem smo razpravljali o pomembnosti proučevanja Svetega pisma.

Medtem ko nadaljujemo s svojim potovanjem, bomo razmišljali o načelih za najboljši pristop k Svetemu pismu. Podoba svetilke, ki ponoči osvetljuje temno pot, nakazuje počasno, previdno hojo, pri kateri ne vidimo daleč naprej, temveč zgolj en korak. Takšna hoja traja, saj gre za postopno napredovanje. Hkrati pa je takšen sprehod tudi pustolovščina, ki vsebuje element neznanega: ne vemo natančno, kam bomo prišli ali do kakšnih višin nas bo popeljala naša pot.

Da bi iz našega proučevanja iztržili največ, moramo vsako besedilo, ki ga obravnavamo, brati odkrito, brez predpostavk, predsodkov ali pristranskosti. Brati je treba z odprtim umom. Če nadaljujemo s prisposobno hojo: hoditi moramo v veri in se podati, kamor nas bo vodil Duh. Nepristransko branje svetopisemskega besedila nam bo pomagalo slišati in sprejeti glas Boga, ki nam govori iz njegove Besede. Na ta način bomo Sveto pismo doživeli kot smiselno, čudovito, navdihujoče, privlačno in moralno.

Razlaga

V komentarju, ki sledi, je navedenih šest načel branja Svetega pisma, ki jih lahko upoštevamo. Prva tri (1–3) se nanašajo na pozornost bralca do besedila. Zadnja tri (4–6) se nanašajo na bralčev odziv.

1. del: Pozornost na besedilu

Besedilo je pomenljivo. O psalmu 119 bi lahko rekli, da v njem psalmist razmišlja o Božji besedi (Ps 119,15.48) le dvakrat: »ves dan« (Ps 119,97) in ponoči (Ps 119,148), kar pomeni, da psalmist neprestano razmišlja o Svetem pismu, ker mu je v veselje (Ps 119,44.47). Motivacija za psalmistovo proučevanje je ljubezen do Božje besede (Ps 119,97.113.127). Božje svete besede so namreč kot ljubezensko pismo, ki ga je treba brati in vedno znova prebirati, kar psalmista navdihuje, da išče najgloblje misli in namene.

Psalmist uporablja metodo, ki jo sodobna znanost opredeljuje kot pristop natančnega branja. Ta metoda vključuje skrbno branje besedila, besedo za besedo, ob predpostavki, da je vsaka beseda, vsaka sintaktična značilnost in vsaka slovnična oblika pomembna. Pri tem

pristopu besedilo preberemo večkrat. Psalmist priča, da je takšno branje vedno pomembno in prijetno (Ps 119,14.111). Ta pristop zagotavlja, da vedno najdemo nova zaklade.

Besedilo je čudovito. Preden je besedilo pomenljivo, je čudovito. Njegova glasba in podobe so pogosto cenjene, še preden um v celoti razume njegov pomen. Zato je prva naloga bralca, da pozorno spremlja pesniški izraz besedila. Literarna struktura, ki organizira celoten odlomek, bo bralcu pomagala razumeti njegov pomen in mu omogočila, da dojame splošni namen svetopisemskega avtorja. Paralelizmi in jezikovni odmevi, ki povezujejo besede in fraze med seboj, bodo bralcu pomagali bolje razumeti njihove pomene.

A. Komponente lepote. Psalm 119 je abecedni psalm (akrostih). Ta psalm ima 22 kitic, po eno za vsako črko hebrejske abecede. Vsaka od 22 kitic ima osem vrstic, kar skupaj znaša 176 vrstic. Namen te literarne mojstrovine je, da nas pouči o popolnosti Božje besede, kar je omenjeno povsod v psalmu.

V kitici črke *NUN* (Ps 119,105-112) se vsaka vrstica nanaša na Božji zakon z drugačnim izrazom: »Tvoja beseda« (Ps 119,105. 107), »svojih sodb« (Ps 119,108), »Tvoje postave« (Ps 119,109), »Tvojih ukazov« (Ps 119,110), »Tvoja pričevanja« (Ps 119,111) in »Tvoje zakone« (Ps 119,112). Ta literarna značilnost kaže na vse različne vidike Božje postave in s tem nakazuje njeno popolnost.

Besedilo je svetopisemsko. Tukaj se bomo osredotočili le na literarni kontekst kitice *NUN* (Ps 119,105-112). Pred kitico *NUN* je kitica *MEM* (Ps 119,97-104), po kitici *NUN* pa je kitica *SAMEK* (Ps 119,113-120). Glavni motiv kitice *MEM* je ljubezen do zakona, prava pot, ki jo uči Bog (Ps 119,102), v nasprotju z sovraštvom do lažne poti (Ps 119,101.104). Enaka miselnost se ponovi v kitici *SAMEK*, ki se ponovno poveže z istimi motivi, ki smo jih videli v kitici *MEM* (Ps 119,113.119). Kitico *NUN* je zato treba analizirati v luči tega konteksta.

Kontekstualna obravnava kitice *NUN* vključuje tudi širši okvir Svetega pisma (medbesedilna povezava) ter neposreden in ozek kontekst Psalma 119 (znotrajbesedilna povezava), kolikor je mogoče ugotoviti aluzije. Prav ta pristop k svetopisemskemu besedilu zagovarja Ellen G. White, ko pravi: »Sveto pismo je svoj lastni razlagalec. Pismo je treba primerjati s pismom. Učenec se mora naučiti gledati besedo kot celoto in videti povezavo med njenimi deli.« (Nasveti staršem, učiteljem in učencem, str. 462.) »Pismo razlaga pismo, en odlomek je ključ do drugih odlomkov.« (Evangelism, str. 581)

2. del: Odziv bralca

Besedilo je navdihnjeno. Svetopisemsko besedilo se razlikuje od vseh drugih literarnih del. Tako je, ker je Sveto pismo »navdihnjeno od Boga«. Zato je nujno, da pri proučevanju uporabljamo duhovni pristop (1 Kor 2,13-14). Kot proučevalci Svetega pisma moramo k svetopisemskemu besedilu pristopiti z molitvijo in nenehnim preverjanjem, da se prepričamo, da nas objektivno vodi višja sila in da ne vplivajo na nas naše subjektivne, osebne agende in pristranskosti.

Ker nismo preroki, ne pričakujemo, da nam bo pomen besedila razkrit v sanjah ali videnjih. Po drugi strani pa nam je svetovano, da molimo za razumevanje od Boga, ki je navdihnjen ta pisma. Bog bo poslal svojega Duha, da nas vodi v našem proučevanju besedila, ko vztrajno in iskreno iščemo njegov pomen. Pogosto se božanski odgovor na našo prošnjo

za razumevanje pojavi nepričakovano in na načine, ki jih ne predvidevamo ali morda celo ne želimo (glej odgovor preroka Jeremija lažnemu preroku Hananiju v Jer 28).

Drugi pomemben način sodelovanja z Božjim Duhom pri našem prizadevanju za razumevanje svetopisemskega besedila je posvetovanje z brati in sestrami v veri. To »skupinsko« branje bo preizkusilo tudi našo ponižnost; izmenjava idej omogoči Božjemu Duhu, da piha »kjer hoče« (Jn 3,8), s čimer bomo gojili in širili svoje perspektive.

Besedilo spodbuja k delovanju. Ko berete in proučujete svetopisemsko besedilo, ga uporabite v svojem življenju. Berite ga, kakor da vas nagovarja neposredno in osebno (kar tudi počne).

Poleg tega razmislite, kako lahko Božja beseda osvetli vaše različne življenjske poti: vaše delo, vaše probleme in vaše odnose z družino, prijatelji in sodelavci. Zavežite se, da se boste držali Božjih zapovedi (Ps 119,106). Molite, da vam Bog pomaga sprejeti in razumeti njegove nauke (Ps 119,108). Ostajajte zvesti Božjim zakonom (Ps 119,109-110). Uživate v Božjih zapovedih, ko jih izpolnjujete. Ne izpolnjujte zapovedi le zato, ker morate, temveč naj vaša poslušnost izhaja iz srca (Ps 119,111). Z izpolnjevanjem vsake zapovedi povežite vaše celotno življenje z večnostjo (Ps 119,112).

Besedilo je moralno. Navdihnjena Božja beseda je potencialno »eksplozivna«. Sveto pismo vsebuje nauke, ki lahko v človeškem srcu sprožijo odpor ali določene negativne odzive, saj zahtevajo žrtvovanje naših malikov ali dolgo gojenih zmot. Zato moramo te resnice obravnavati skrbno, z modrostjo in ljubeznijo v naših odnosih z drugimi.

Žalostno je, da so ljudje svetopisemsko besedo pogosto uporabljali za zlorabljanje in surovo ravnanje namesto za odrešitev in dvigovanje. Seznan zlorab je dolg in boleč. V imenu Svetega pisma je bilo storjenih veliko zločinov, kar je tragično. Prerokovanja kažejo, da bo takih zločinov še več (glej Raz 13,14). Tako je bilo Sveto pismo namesto besede tolažbe in veselega sporočila o odrešitvi uporabljeno kot pretveza za sodbo, poniževanje in škodovanje ljudem.

Zato sta pri branju Svetega pisma potrebna ponižnost in učljivo srce, da ne bi božanske besede življenja spremenili v besede smrti. Pri branju kitice *NUN* iz Psalma 119 mora biti prisotna tudi etična zavest. Božja beseda svetlobe (Ps 119,105) mora omejevati in oblikovati naše besede in dejanja do drugih. Beseda »pravičen« (*tsedeq*) je strokovni izraz, ki nosi pomen etičnega ravnanja. Zato bi lahko Psalm 119 v celoti razumeli kot poziv k moralni občutljivosti in odgovornosti ne le v življenju, marveč tudi pri branju Svetega pisma.

Uporaba

Naslednje dejavnosti so namenjene razvijanju veščin proučevanja Svetega pisma in povečanju veselja pri branju. Dejavnosti 3 do 5 lahko opravite izven razreda. Vernikom dodelite eno ali več od teh dejavnosti za prihodnji teden in jih prosite, naj se pripravijo na razpravo o rezultatih svojega raziskovanja naslednjo soboto.

Dejavnost 1 (v razredu): Izberite kitico iz Psalma 119.

1. Za izbrano kitico iz 119. psalma uporabite šest načel »kako proučevati Sveto pismo« (ne uporabite kitice *NUN*, Psalm 119,105-112, saj smo jo že obravnavali).

2. Razdelite razred v manjše skupine. Vsako skupino povabite, naj se osredotoči na izbrano kitico in uporabi šest načel proučevanja.

3. Po 10 minutah prosite vsako skupino, naj predstavi svoje ugotovitve in spregovori o njih.

Dejavnost 2 (v razredu): Izziv proučevanja Svetega pisma.

1. V razredu razpravljajte o pomembnosti, relevantnosti in težavnosti proučevanja Svetega pisma.

2. Zakaj bi morali proučevati Sveto pismo? Je proučevanja res nujno? Pojasnite.

3. Obravnavajte argumente, ki nasprotujejo proučevanju Svetega pisma.

4. Poiščite svetopisemske besedila, ki spodbujajo proučevanje Svetega pisma.

5. Poiščite v Stari zavezi (glej modrostna besedila) in Novi zavezi (glej Jezusovo metodo) gradivo in smernice za proučevanje Svetega pisma.

Dejavnost 3: Prilagajanje.

1. Vprašajte svoj razred, kako bi prilagodili načela proučevanja Svetega pisma iz te lekcije občinstvu, ki ni njihov razred sobotne šole.

2. Kako bi predstavili proučevanje Svetega pisma intelektualcem (akademikom), ateističnim oz. posvetnim ljudem, muslimanom, judom, revnim in bogatim posameznikom?

Dejavnost 4: Zgodbe.

1. Spodbudite svoj razred, naj poišče zgodbe izven Svetega pisma, ki pomagajo osvetliti lekcije in nauke izbranega besedila za proučevanje (na primer: biografije, humorne zgodbe, osebne izkušnje itd.)

Dejavnost 5 (samo za učitelje): Tehnična orodja.

1. Poiščite dodatna orodja in pripomočke za proučevanje Svetega pisma.

2. Razredu predstavite seznam teh virov (na primer učbenike in videoposnetke).

6. MOLITVENI BOJEVNIKI

Ključno besedilo: Ps 116,1.2; Dan 2,20-23; Dan 6,10.11

Splošni pregled

Molimo, ker vemo, da Bog sliši naš glas, in ker tudi vemo, da bo odgovoril na naše molitve (Ps 116,1.2). Naše molitve so v bistvu odgovor Bogu, ki je prevzel pobudo, da nas pripelje nazaj k sebi. Kako pomembno je torej, da je čaščenje v knjigi Psalmov, ki vsebuje molitve starodavnega Izraela, opisano kot odgovor Bogu Stvarniku, ki je Dajalec življenja (Ps 95,1-6; Ps 100,1-3). Naše duhovno življenje preživi prav zaradi molitve. Kot pravi Ellen G. White: »Molitev je dihanje duše.« (Prayer, str. 12)

Da bi bolje razumeli pomen in delovanje molitve, smo izbrali dva primera molitve iz knjige preroka Daniela, knjige, v kateri molitev igra pomembno vlogo. Ta dva primera molitve, ki sta še posebej reprezentativna za Danielovo osebnost, najdemo v 2. in 6. poglavju.

V 2. poglavju Daniel in njegovi trije prijatelji prosijo Gospoda, naj razkrije pomen kraljevih preroških sanj, ki zadevajo prihodnjo usodo sveta (Dan 2,20-23). Danielova poznejša molitev zahvale Bogu za njegov milostni odgovor je zapisana v pesmi.

V 6. poglavju Daniel, ki je najvišji upravnik v perzijskem kraljestvu, prosi Boga in se mu zahvaljuje, čeprav s tem ogroža svoje življenje (Dan 6,10.11). Ta molitev ni zapisana v Danielovi knjigi, a jo poglavje umešča v kontekst Danielovih težav na kraljevem dvoru.

Razlaga

Apokaliptična molitev (Dan 2,20-23). Ta skromna molitev hvaležnosti je prva molitev v knjigi. Sprožila jo je zunanja okoliščina. Babilonski kralj je sanjal nekaj, kar mu je povzročalo nespečnost. Še huje, ni se mogel spomniti vsebine sanj. Nihče med njegovimi čarovniki ni bil sposoben odgovoriti na kraljevo prošnjo, naj mu razkrijejo njegove sanje in jih razložijo. Nebukadnezar v tistem trenutku spozna, da so Kaldejci banda zavajajočih šarlatanov. Kralj je besen in se odloči, da bo ubil vse modrece v Babilonu (Dan 2,14), vključno z Danielom in njegovimi tremi prijatelji, ti pa se na grožnjo odzovejo z molitvijo. Čeprav njihove molitve niso zapisane, nam svetopisemsko besedilo pove, da Daniel prosi svoje tri prijatelje za pomoč, da »si izprosijo milosti od Boga nebes« (Dan 2,18). V odgovor na njihovo molitev Bog v nočni viziji Danielu razkrije sanje in mu poda tudi njihovo razlago (Dan 2,19). Kasneje Daniel blagoslovi Boga nebes v čudoviti molitvi zahvale. Te molitve prošnje in hvaležnosti imajo številne skupne značilnosti, med drugim:

A. Edinstvenost. Molitev Daniela in njegovih prijateljev je posebna, edinstvena molitev, odgovor na nepričakovano dogajanje, ki jim grozi z gotovo smrtjo. Ta prvi primer molitve v Danielovi knjigi se nanaša na »skrivnost«, ki je nihče ne more razkriti, skrivnost, katere razkritje bo rešilo življene Danielu in njegovim prijateljem (Dan 2,18).

Tako Daniel in njegovi prijatelji ne molijo samo zato, ker je to njihova navada ali ker je molitev naravni del njihove kulture. In ker je njihova molitev edinstvena za njihovo posebno situacijo in izkušnjo, je iskrena, srčna molitev.

B. Srečanje. Molitev Daniela in njegovih prijateljev ni mistična izkušnja, zgolj trenutek duhovne meditacije v upanju, da bo prinesla sprostitev in mir. Daniel se želi srečati z Bogom, ki ga ne more nadzorovati ali predvideti, z Nekom zunaj sebe, »Bogom nebes« (Dan 2,18). Ta Bog je pravi Bog prav zato, ker se skriva. Kakor priznava Izaija: »Resnično, ti si skriti Bog ...« (Iz 45,15) Ker Bog skriva svoje obličje (za razliko od malikov), Daniel ne predvideva, da bo njegova prošnja samodejno uslišana. Zato se on in njegovi prijatelji ponižno približajo Bogu in ga prosijo za milost. Njihova molitev je prošnja, tako kot je molitev vztrajne vdove v Jezusovi priliki (Lk 18,1-8). Njena vztrajnost, tako kot vztrajnost Daniela in njegovih prijateljev, spominja na Jakobovo molitev, v kateri se je boril z Bogom: »Ne bom te pustil, dokler me ne blagosloviš.« (1 Mz 32,26)

C. Gibanje navzgor in navzdol. Čeprav človeška molitev dvigne dušo navzgor k Bogu, proces Božjega odgovora pomeni, da se Bog spusti navzdol k nam. V tem je glavna razlika med molitvijo Daniela in njegovih prijateljev ter molitvijo Kaldejcev, katerih vera vključuje prakticiranje magije. Za Kaldejce se celoten proces izpolnjevanja kraljevega ukaza odvija spodaj, v njihovem svetu, na tej zemlji. Zato se je proces izpolnjevanja kraljevega ukaza osredotočal na njihove tehnične spretnosti in magične formule. Zanje je bil dostop do božanskega sveta nemogoč, ker bogovi »ne stanujejo s smrtniki« (Dan 2,11).

Danielov Bog nebes pa se spusti in razkrije »skrivnosti« sanj (Dan 2,28). Če Bog odgovori na naše molitve, to ni zaradi naših zaslug ali kakovosti naše molitve. Božji odgovor ni odvisen od nas, temveč od njega in njegovih zaslug. Pomen levitskega žrtvovanja, ki kaže na Kristusovo žrtvovanje, je prav ta ideja popolne odvisnosti od Božjih zaslug. Zaradi tega nam je Jezus, izpolnitev levitskih žrtev, priporočil, da molimo k Očetu v njegovem imenu (Jn 16,23).

D. Hvaležnost. Pomemben del Danielove molitve je zahvaljevanje, ker je Bog odgovoril na njegovo prošnjo (Dan 2,20-23). Daniel blagoslovi Boga, ker mu je dal »modrost in moč«, ki pripadata njemu, torej Bogu (Dan 2,20). S tem Daniel priznava svojo odvisnost od Boga. Še pomembneje pa je, da Daniel priznava usmiljeno Božjo milost. Kar prejmemo od Boga, je nekaj, kar nam Bog daje brezplačno: to je milost, ki nima nič opraviti z našo lastno modrostjo (Dan 2,30).

E. Preroštvo. Čeprav je Božji odgovor na Danielovo molitev rešil življenje Daniela in drugih modrecev, je pomembna tudi prihodnja odrešitev sveta in odrešitev kralja. Daniel blagoslovi Boga za več kot le ohranitev svojega življenja. Daniel se zahvaljuje za Božjo prisotnost v zgodovini in njegov nadzor nad svetovnimi dogodki. Daniel se Bogu zahvaljuje tudi za njegovo moč, da spreminja čase, odstranjuje kralje in ustanavlja svoje večno kraljestvo (Dan 2,44). Podobno se tudi Kristusova molitev v pridigi na Gori osredotoča na isto upanje: »Pridi tvoje kraljestvo.« (Mt 6,10)

Molitev modrosti (Dan 6,10.11). V Dan 6 Danielova molitev ni odvisna od vpliva dogodkov, ampak se odvija kljub njim. Čeprav je Daniel vedel za podpis odloka, ki je vsem prepovedoval moliti h kateremu koli bogu ali človeku razen kralju, je dalje molil k Bogu

(Dan 6,10). Takšna molitev spada v vsakdanji potek življenja. Ta molitev ima številne posebne značilnosti:

Zasebnost. Daniel je šel molit v svojo zgornjo sobo. Kakor je Jezus svetoval: »Kadar pa ti moliš, pojdi v svojo sobo, zapri vrata in moli k svojemu Očetu.« (Mt 6,6) Danielova molitev je zasebna in osebna, je molitev »na skrivnem« (Mt 6,6), ki je ne sliši nihče razen samega Boga. Če molimo z mislijo, da nas »slišijo«, in razmišljamo o tem, kaj bodo drugi mislili o naših besedah in našem ugledu, molitev postane vaja za odnose z javnostjo ali parada besed in ponosa. Še huje, postane priložnost za hvalisanje namesto kraj srečanja z Gospodom. Morda je hvalisava molitev drugim všeč, a nikoli ne doseže Boga.

Zavetje. Daniel moli v sobi, ki jo je namenil za ta poseben duhovni trenutek. Zgornja soba je bila na strehi, daleč od živahnih in hrupnih dejavnosti. Molitev je tako povezana s krajem, ki je ločen od običajnih skrbi življenja, krajem, kjer skrbi in motnje življenja ostanejo na pragu. Tako mesto je zavetje, kjer nič ne odvrta naše pozornosti, mirno mesto, daleč od kaosa sveta.

Rednost. Daniel je ohranjal navado, da je molil trikrat na dan, s čimer je zaznamoval ritem dneva: zjutraj, ko se je zbudil in se pripravil na delo dneva; sredi dneva, med delom; in ob koncu dneva, po končanem delu in pred spanjem. Tako je Daniel ohranjal svoje molitveno življenje z disciplino in navado. Ta primer nas uči, kako pomembno je molitev vključiti v ritem življenja. Molitev ne sme biti odvisna od našega razpoloženja ali čustev. Molitev mora biti del našega dnevnega režima, tako kot naši obroki, delo ali druge redne rutine in obveznosti.

Ponižnost. Čeprav Sveto pismo opisuje različne telesne položaje med molitvijo (stoje z iztegnjenimi rokami, s sklonjeno glavo itd.), je najbolj priljubljen klečeč položaj, ki izraža ponižnost. Poklon pred Gospodom je priznanje naše omejenosti in nevrednosti, izraža pa tudi naše spoštovanje in zavezanost služiti Bogu.

Upanje. Danielova molitvena rutina (moliti trikrat dnevno) je sovpadala z urnikom žrtvovanj v jeruzalemskem templju (1 Krn 23,30.31). V Babilonu se je Daniel obrnil proti zahodu, to je v smeri jeruzalemskega templja. Med otvoritveno molitvijo za jeruzalemski tempelj je Salomon namignil na nujno potrebo po molitvi v času izgnanstva, ko Izraelci ne bodo imeli dostopa do jeruzalemskega templja (1 Kr 8,47-49). Povezava molitve v izgnanstvu z jeruzalemskim templjem je bila tudi gesta upanja, ki je izražala hrepenenje izgnancev po vrnitvi v Jeruzalem na tej zemlji, pa željo, da bi lahko bivali v Novem Jeruzalemu v nebesih.

Uporaba

V razredu delite naslednje osebne dejavnosti, da pomagate obogatiti molitveno življenje vernikov. Spodbudite jih, naj navedene odnose in navade vključijo v svoje molitveno življenje v prihajajočem tednu. Prosite jih, naj se pripravijo in naslednjo soboto delijo, kako so te dejavnosti okrepile njihovo vero in jih približale Jezusu.

Dejavnost 1: Edinstvena molitev. Molitev iz navade, kot je molitev pred obrokom, lahko postane mehanična, tako da včasih celo pozabimo, da smo molili!

1. Sprejmite izziv, da boste ob obroku izrekli edinstveno molitev in prosili za Božji blagoslov.

2. Namesto običajne molitve ob obroku preberite molitev iz Psalmov.

Dejavnost 2: Molitev zahvale.

1. Ko se zahvaljujete Bogu, se v molitvi izogibajte splošnim izjavam. Navedite konkreten razlog za svojo zahvalo.

2. Vsako jutro, ko se zbudite, se Bogu zahvalite, ker ste živi, saj vas je Bog obudil iz duhovne smrti.

3. Vsak večer pred spanjem se mu zahvalite za dobre stvari, ki ste jih prejeli in doživeli.

Dejavnost 3: Molitev upanja.

1. Razmislite o pozdravu prvih kristjanov »Mara' na' tha: »Gospod prihaja!« (1 Kor 16,22).

2. Ko molite, si privzgojite navado, da razmišljate o Jezusovem ponovnem prihodu. Prosite Gospoda, naj pride.

Dejavnost 4: Skrivno in posebno mesto.

1. V svojem domu določite posebno sobo ali mesto, kjer lahko molite.

2. Uredite to posebno mesto tako, da bo navdihovalo tišino in razmišljanje.

Dejavnost 5: Čas ponižnosti (preberite Žal 3,29).

1. Vzpostavite navado, da pri molitvi pokleknete.

2. Razmišljajte o tem, da ste brez Boga duhovno mrtvi. Prosite ga, naj vas napolni s svojim Duhom in vam da novo življenje.

7. PRAKTIČNA MOLITEV

Ključno besedilo: Ps 62,8; 1 Kr 18; 1 Sam 1,10-17; Mt 6,5-15; Dan 9,3-19

Splošni pregled

Molitev je univerzalna človeška potreba. Pogosto pa se zdi, da se naše vpitje k Bogu razblini v praznino, ne da bi dobili odgovor. Knjiga Psalmov je močna zbirka molitev, ki temeljijo na človeškem upanju in hrepenenju po božanskih odgovorih. Molitev iz Ps 62 se na primer začne z molkom med čakanjem na Božji odgovor (Ps 62,1.5), nato pa nadaljuje s pozivom vsem ljudem, naj še naprej zaupajo Bogu in molijo »ob vsakem času« (Ps 62,9). Na koncu psalm zaključí z zagotovitvijo, da bo Bog odgovoril (Ps 62,11).

Prejšnji teden smo proučevali teologijo molitve in razmišljali o njenem duhovnem pomenu. Ta teden bomo razmišljali o dejanski izkušnji molitve, kot jo prakticirajo različni svetopisemski liki, katerih klici k Bogu so bili uslišani in odgovorjeni.

Razlaga

Kot navdih za molitev smo izbrali tri svetopisemske osebe. Prva oseba je Ana (1 Sam 1,6-17), katere molitve se začnejo v bolečini in končajo v veselju (1 Sam 2,1-11). Drugi je Elija, čigar dramatična molitev razglasitve in tišine je močno pričevanje za tiste, ki so bili priča spopadu med Bogom in Baalom na gori Karmel (1 Kr 18-19,18). Tretji je Daniel, ki prosi Gospoda z molitvijo prošnje in upanja (Dan 9,3-19).

Molitve bridkosti in veselja: Ana (1 Sam. 1,6-2,11).

Anina zgodba se začne z opisom pobožnega moža (1 Sam. 1,3), ki ima impresiven rodovnik (1 Sam. 1,1). Besedilo se nanaša tudi na dva sinova duhovnika Elija, ki sta prisotna v šotoru v Šilu (1 Sam. 1,3). Eli sedi na stolu pri vhodu v shodni šotor (1 Sam 1,9). A nepričakovana junakinja zgodbe je Ana, ki je neplodna in ne more imeti otrok (1 Sam 1,6). Svetopisemsko besedilo poroča, da je molila dvakrat (1 Sam 1,10.11; 1 Sam 2,1-10). Prvič moli »z bridkostjo v duši« (1 Sam 1,10). V svoji stiski prosi Gospoda za odgovor. Drugič, ko moli, je njena molitev izliv radosti v odgovor na Božji milostni odgovor. Svetopisemsko besedilo je prežeto s temo molitve: beseda »molitev« in drugi izrazi, povezani z molitvijo, kot so »prošnja« in »prosila«, se v odlomku pojavijo sedemkrat (1 Sam. 1,10, 12. 17. 20. 26. 27; 2 Sam. 2,1).

Bridka molitev. Anina prva molitev izhaja iz bridkosti. Je nesrečna, ne jé in joka v stiski. Anina želja po otroku ni izpolnjena, ker ji je Gospod zaprl maternico. Njena neplodnost jo naredi za predmet posmeha v njeni družini; vsako leto, ko gre v Gospodovo hišo, jo njena tekunica izziva (1 Sam. 1,7). Še huje je, ker duhovnik Eli prezira njeno molitev. Misli, da je pijana, ker se med molitvijo premikajo le njene ustnice, njenega glasu pa ni slišati (1 Sam 1,13). A vendar se Anina bridkost nenadoma spremeni v upanje. Posledično začne jesti in ni več žalostna (1 Sam 1,18).

Zgodba o Aninem čudežnem spočetju in poznejšem rojstvu Samuela je opisana z izrazi, ki spominjajo na matriarhinje Saro, Rebeko in Rahelo: »Gospod se je spomnil«; »Ana je spočela« (1 Sam 1,19-20; primerja s 1 Mz 21,1 in 1 Mz 30,22).

Radostna molitev. Anina zgodba se konča z novo in veselo molitvijo. Tokrat Ana ni več nesrečna in osamljena. Sedaj se klanja v hiši Gospodovi skupaj s svojim možem in otrokom, ki ga predstavi duhovniku Eliju kot izpolnitev svoje prejšnje molitve (1 Sam. 1,26. 27). Anina druga molitev veselja je povsem drugačna kot prva molitev bridkosti. Medtem ko je bila v prejšnji molitvi nesrečna in je žalovala, se v novi molitvi veseli in slavi Gospoda. Ta molitev, ki je tako preroška kot mesijanska, odmeva Marijino molitev po anglelomvem oznanjenju (Lk 1,46-55).

Molitev razglasitve in molitev tišine: Elija (1 Kr 18–19,18). Izrael je že več kot tri leta brez dežja. Prerok Elija nato izzove kralja Ahaba in mu predlaga tekmovanje (1 Kr 18,19). Soočenje med Elijem in Baalovimi preroki poteka na gori Karmel. Elija predlaga, da Baalovi duhovniki pokličejo svojega boga, naj zažge darove na oltarju, ki so mu ga zgradili. Tudi Elija bo nato prosil Gospoda, naj stori isto z darovi na oltarju, ki ga je zgradil (1 Kr 18,24).

Molitev Baalovih prerokov ni uslišana. Baalovi preroki molijo. Večkrat pokličejo svojega boga – »O, Baal, usliši nas!« –, vendar ni odgovora. Skočijo na oltar, glasno vpijejo in se zaman režejo. Ne prejmejo odgovora (1 Kr 18,26. 29).

Elijeva molitev je uslišana. Nato Elija polije vodo na in okoli svoje žrtve Bogu in moli (1 Kr 18,33-35). V odgovor pade ogenj z neba in požije žrtev, kljub temu, da je prepojena z vodo. Elija ne sliši nobenega odgovora na svojo molitev. Ogenj je edini znak, da je Bog uslišal njegovo molitev.

Elija povabi kralja, naj vstane, je in pije, ker bo deževalo (1 Kr 18,41). Elija sedemkrat pošlje svojega služabnika, naj preveri, ali prihaja dež. Ko končno pade dež, tako lije, da mora Elija spremljati kralja, da mu dež ne ovira poti. Tudi tokrat Elija ne sliši glasu Boga, ki bi mu razodel svojo voljo; dež je dokaz, da je Bog uslišal njegovo molitev.

Kljub čudežu ognja iz nebes in dokazu Božje prisotnosti Jezabela, ki ji je Ahab poročal o Božjem čudežu na gori Karmel, še vedno noče priznati Božje vladavine. Pregarja Elija, ki se prvič zboji za svoje življenje. Elija moli k Bogu in se grenko pritožuje, da so vsi razen njega zapustili Gospoda (1 Kr 19,10; primerjaj s 1 Kr 18,22). Elijeva grenkoba se meša z grozo in se zaradi Jezabelinih groženj s smrtjo zboji za svoje življenje (1 Kr 19,3).

Tihi glas. Elija pobegne pred Jezabelo in se skriva v jami. V tem trenutku prvič v pripovedi slišimo Božji glas. A glas je prežet z ironičnim tonom: »Kaj delaš tukaj, Elija?« (1 Kr 19,9) Da bi upravičil svojo potrtost, Elija trdi, da je edini, ki je ostal med zvestimi v Izraelu, da brani Gospoda (1 Kr 19,10). Bog na to trditev ne odgovori. Ko Bog končno odgovori Eliju, njegovega glasa ni slišati v močnem in glasnem vetru, niti v potresu ali ognju (1 Kr 19,11-12). Nepričakovano Elija sliši »glas rahlega šepeta« (1 Kr 19,12). Hebrejska fraza *qol demamah daqah* dobesedno pomeni: »glas tišine«. Šele takrat Elija razume, da je v Božji prisotnosti (1 Kr 19,13). Senzacionalni zvok ognja in dežja sta bila čudeža, ki sta pokazala Božjo moč. Toda še bolj kot ti zvočni pojavi je glas Božje tišine slišati kot najbolj očitno manifestacijo njegove prisotnosti in kot odmevno razglasitev božanskega razodetja.

Iskrena molitev prošnje in upanja (Dan 9,3-19). Danielova molitev ni zgolj literarni izraz ali teološki traktat; je izraz tesne povezanosti z Bogom, ki je hkrati daleč in blizu. Božja bližina je nakazana v Danielovem nagovoru Boga kot njegovega osebnega Boga. Naziv »adonai«, »moj Gospod«, ki izraža Božjo bližino, je najpogostejši božanski naziv v molitvi (Dan 9,4.7.9.15–17.19 [3x]). Božja oddaljenost je izražena z njegovim drugim imenom, *ha'elohim*, »Bog«. Vendar, kot je bilo poudarjeno, Daniel, ki Boga opisuje kot »velikega in strašnega Boga« (Dan 9,4), identificira tega Boga tudi kot svojega osebnega Boga ali »mojega Boga«. Kontrast med zvestim Bogom (Dan 9,4) in grešnim in nezvestim ljudstvom (Dan 9,5.6) poudarja razdaljo med njima, ki izhaja iz resnosti grehov ljudstva in njihove potrebe, da se približajo Gospodu.

Molitev se konča s končno prošnjo: »adonai«, »O Gospod«, ki se ponovi trikrat. Vsaki ponovitvi sledi glagol, ki pritegne Božjo pozornost:

»O Gospod, poslušaj!

O Gospod, odpusti!

O Gospod, bodi pozoren in stori to.« (Dan 9,19)

Danielova molitev zadeva odrešitev Božjega ljudstva. Daniel z vso močjo hrepeni po božanskem odgovoru: »Ukrepaj! Ne odlašaj!« Ta iskrena molitev, na katero je odgovor preroštvo o 70 tednih (Dan 9,24-27), vodi do prvega Kristusovega prihoda. Enako iskreno hrepenenje odmeva v angelovem vprašanju »Kako dolgo?« (Dan 8,13). Odgovor na to vprašanje bo podan v videnju o 2300 večerih in jutrih, ki vodi do eshatološkega sodnega dne pred Jezusovim drugim prihodom (Dan 8,14).

Uporaba

V tem delu naj se razred osredotoči na model molitve, ki ga je Jezus predlagal v Mt 6,9-13. Prosite prostovoljca, naj prebere ta odlomek. Povabite razred, naj iz Odrešenikove molitve črpa praktične nasvete ali načela za vsakodnevno življenje, kot je opisano spodaj. Prosite razred, naj se pripravi in naslednjo soboto podeli izkušnje, kako je uporaba teh načel v praksi obogatila njihovo molitveno življenje.

Načelo 1: Oče naš, ki si v nebesih: Ko molite, se zavedajte, da je Bog vaš Oče, čeprav je v nebesih.

Načelo 2: Pridi tvoje kraljestvo: Ko molite, mislite na prihodnje Božje kraljestvo kot na kraj miru, pravičnosti in ljubezni. To upanje uporabite v odnosih z ljudmi, ko jeste, pijete, delate in se igrate.

Načelo 3: Zgodi se tvoja volja kakor v nebesih, tako na zemlji:

To načelo molitve uporabite pri odločitvah v svojem življenju. Vse, kar si želite, položite na Božji oltar. To popolno predanost, ki je predokus nebes, prenesite v svoje odnose z drugimi, ponižno upoštevajte njihove potrebe in cenite druge bolj kakor sebe.

Načelo 4: Daj nam danes naš vsakdanji kruh: Vključi se v dobrodelni projekt, da boš v blagoslov in korist drugim. Ko ješ, bodi zmeren, zahvali se Bogu za to, kar ti je dal, in ne pretiravaj s svojim apetitom.

Načelo 5: Odpusti nam naše dolge, kakor smo tudi mi odpustili svojim dolžnikom: Prosi Boga, naj odpusti nekomu, ki ti je storil krivico, in potem prosi Boga, naj ti da milost, da mu ali ji odpustiš še ti. Obišči to osebo in jo povabi na kosilo. (Ni nujno, da tej osebi poveš, da si ji odpustil, razen če ti Sveti Duh ponudi priložnost in te jasno spodbudi, da to storiš. Pomembno je, da si ljubeč in prijazen ter da se vedeš brez zagrenjenosti v srcu.)

Načelo 6: Ne vpelji nas v skušnjava: Prosi Boga, naj te okrepi, da se boš lahko uprl skušnjavi. Hkrati ga prosi, naj ti da moč, da zapreš vrata skušnjavi. Izogibaj se okušanju, dotikanju ali gledanju vsega, kar te ločuje od Boga.

Načelo 7: Reši nas hudega: Moli k Bogu, da te reši določene slabosti ali nagnjenosti k zlu, ki jo morda imaš. Prosi ga za zmago.

8. VEROVATI

Ključno besedilo: Heb 11,1; Heb 11; 1 Mz 15,6; Raz 14,6

Splošni pregled

Obstaja zgodba o kralju, ki je imel vse, kar je potreboval za srečo. Pa ni bil niti najmanj srečen. Zato se je odločil, da bo potoval po svetu v iskanju sreče.

Ko je nekega dne potr in obupan potoval skozi gozd, je zaslišal moškega, ki je pel. Pesem je kraljevo srce napolnila z radostjo. Razmišljal je, da če je pesem napolnila z radostjo njegovo srce, potem mora biti tudi pevčev srce polno radosti. Kralj se je tiho približal pojočemu moškemu in se skrival za grm, da bi ga opazoval, ne da bi ga pevec opazil. Moški je bil videti resnično srečen. Kralja je zanimala pevčeva sreča in se je spraševal, kaj ga dela tako srečnega. Kralj se je odločil, da se bo približal moškemu in to izvedel.

Vprašal je: »Kaj imaš?«

Moški je bil presenečen in ni vedel, kako naj odgovori. Jecljal je: »Kaj imam?«

»Da, kaj imaš?« je ponovil kralj. »Kaj imaš, da si tako srečen?«

Moški je odgovoril: »Ta srajca je edino, kar imam.«

Kralj mu je predlagal dogovor: »Daj mi svojo srajco in v zameno te bom obogatil.«

Moški se je strinjal. Dal je svojo srajco kralju v zameno za vrečko zlata in odšel.

Kralj je oblekel srajco in naredil nekaj korakov, medtem pa se ves čas dotikal svoje nove srajce. Nič se ni spremenilo. Še vedno ni bil srečen.

Nauk te zgodbe je, da sreča ne temelji na tem, kar imamo, ali na čemer koli, kar je v nas. Kot bomo izvedeli iz pričevanja Božjega ljudstva, zapisanega v pismu Hebrejcem 11 v Razodetje 14,12, ki govori o času konca, vera prav tako ne temelji na ničemer, kar je v nas.

Razlaga

Kako deluje vera? Da bi odgovorili na to vprašanje, bomo pregledali tri temeljna besedila o veri. Prvo besedilo podaja edino svetopisemsko opredelitev »vere« (Heb 11,1), opredelitev, ki jo potrjujejo očaki in junaki vere v Stari zavezi (Heb 11,4-40). Drugo besedilo ponuja razlago mehanizma vere skozi pričevanje Abrahama, ki je oče pravičnosti po veri (1 Mz 15,6). Tretje besedilo je pričevanje »vere« Božjega ljudstva (»svetnikov«) v času konca (Raz 14,12).

Opredelitev vere (Heb 11,1). Heb 11,1 je edino svetopisemsko besedilo, ki opredeljuje, kaj je vera (Heb 11,1). Za Pavla, avtorja pisma Hebrejcem, vero sestavljata dve komponenti. Prvi del, »obstoj resničnosti, v katere upamo« (Heb 11,1), se nanaša na zadnji dogodek človeške zgodovine, »advent« ali prihod Božjega kraljestva ob koncu časa, ki je tudi »obljuba«, ki je »starešine« Stare zaveze »niso prejeli« (Heb 11,39).

Drugi del vere je »zagotovilo stvari, ki jih ne vidimo« (Heb 11,1). Ta vidik se nanaša na prvi dogodek v človeški zgodovini, stvarjenje sveta. Zapazite, da beseda »vidimo«, *blepomenon*, iz Heb 11,1, kaže na »vidimo«, *blepomenon*, iz Heb 11,3, ki se nanaša na stvarjenje sveta. Z drugimi besedami, vera temelji na dveh dogodkih, ki sta popolnoma pod božanskim nadzorom: Božje stvarjenje sveta in Jezusov drugi prihod. Vera nas poziva, da verjamemo v nevidni proces stvarjenja in upamo v nevidni, še neizpolnjeni dogodek, Kristusov drugi prihod. Tako temeljno razumevanje vere sloni na teh dveh dogodkih: stvarjenju in upanju v drugi prihod. Zagotovo ni naključje, da je ta vzorec dogodkov jasno viden v kanonični strukturi Svetega pisma. Sveto pismo se začne s stvarjenjem (1 Mz 1,1–2,1) in konča s prihodom Gospoda (Raz 22,20). Stara zaveza potrjuje isto kanonično strukturo, ki se začne s stvarjenjem in konča bodisi s prihodom Gospodovega dne (Mal 4,5) bodisi z upanjem na vrnitev iz babilonskega izgnanstva v sobotnem letu (2 Let 36,21-23).

Treba je omeniti, da je ta strukturni vzorec potrjen tudi drugod v Svetem pismu, kot kažejo naslednji primeri. (1) 1. Mojzesova knjiga se začne s stvarjenjem in konča s perspektivo obljubljenе dežele in nazadnje z upanjem na vstajenje, kakor nakazuje Jožefova prošnja, naj se njegove kosti ob osvoboditvi Izraela odnesejo iz Egipta (1 Mz 50,24-26). (2) Peteroknjžje se prične s stvarjenjem in konča z isto perspektivo obljubljenе dežele in upanjem na vstajenje (5 Mz 34,4-6). (3) Izaijeva knjiga se začne z Božjim klicem nebesom in zemlji, naj bosta priči njegove žalosti nad ljudstvom, in se konča s stvarjenjem novih nebes in nove zemlje ter z obetom, da bo odrešeno človeštvo večno častilo Gospoda od sobote do sobote (Iz 66,22-23). (4) Knjiga Pridigar se začne s stvarjenjem (Prd 1,1-11) in konča z eshatološkim sodbo (Prd 12,14). (5) Danielova knjiga se začne s preizkusom hrane, ki namiguje na prehranska načela, dana ob stvarjenju (Dan 1,12; primerjaj s 1 Mz 1,29), in se konča z drugim prihodom, dnevom vstajenja »na koncu dni« (Dan 12,13). (6) Evangelij po Janezu se začne s stvarjenjem (Jn 1,1-10) in konča z obljubo o drugem prihodu (Jn 21,22-23).

Abrahamova vera. Mesijanska vizija Boga navdihne Abrama z vero v njegovo prihodnost. Ko je videl zvezde na nebu kot ponazoritev božanske obljube, je Abram verjel. Hebrejski glagol *he'emin*, »verjel«, opisuje več kot le sentimentalni ali intelektualni proces, kot ga izraža naš slovenski glagol »verovati« (verjeti). Enako »verjel« pomeni več kot le soglasje z veroizpovedjo ali verskim »prepričanjem«. V hebrejščini je glagol »verjeti« zgodovinski in odnosen, kakor nakazuje koren *'aman*, »trden« ali »zanesljiv«, zlasti ob uporabi predloga biti («v«, »na«) s predmetom. Abram se je zanašal na Boga in »verjel«, da bo imel potomce. To vrsto vere – to vero – je Bog »štel« za »pravičnost«. Bog je osebek (subjekt) glagola »štel« kot njegov neposredni predhodnik. To branje potrjuje uporaba božanskega pasiva (*niphal*) istega glagola *yekhasheb*, »štel«, »pripisal«, v istem idiomu drugje (3 Mz 7,18; primerjaj s Ps 106,31), ki ima prav tako Boga za osebek. Ta raba pomeni, da je Bog Abramovo vero »štel« (Ps 106,31) kot enakovredno pravičnosti.

Takšna vera je pravičnost. Človeška prizadevanja in dela ne prinašajo pravičnosti; pravičnost je namreč dar od Boga. 1 Mz 15,6 ima smisel v kontekstu starodavnih egipčanskih verovanj, ki so prevladovala v Abramovem času. V obeh sistemih »šetje« in »pravičnost« sodita v sodni jezik, šetje pa se uporablja za ocenjevanje pravičnosti. Vendar sta ti dve perspektivi bistveno različni. V starem Egiptu se je teža človeške pravičnosti ocenjevala na podlagi štetja človeških del v primerjavi s težo, *maat*, božanske pravičnosti. V tem sistemu se je od ljudi zahtevala božanska pravičnost, njeno posedovanje ali pomanjkanje pa se je štelo v njihovo korist ali škodo. Nasprotno pa se Abramova pravičnost ocenjuje na podlagi

božanskih del zanj. V svetopisemski perspektivi je »pravičnost« (t^sedaqah) posebna božanska lastnost (Iz 45,24; Dan 9,7) in kot taka je pravičnost lahko le Božji dar človeštvu (5 Mz 6,25; 5 Mz 24,13; Iz 45,24; Ps 24,5). Abram torej ni pravičen zaradi svojih del, marveč zaradi pripravljenosti, da se zanaša na Božja dela zanj (Rim 4,2-4).

Vera svetnikov časa konca. Najbolj neposredna uporaba kanonične integracije Stare in Nove zaveze je povezava med »postavo in evangelijem«, ki jo Ellen G. White uporablja za pojasnitev našega »značilnega« imena (Selected Messages, knjiga 2, str. 385). Pomembno je tudi, da je bilo na podlagi te povezave ime »adventisti sedmega dne« zakonito sprejeto za ustanovitev zgodovinske Cerkve adventistov sedmega dne: »Mi, spodaj podpisani, se s tem združujemo kot cerkev, prevzemamo ime Adventisti sedmega dne in se zavezujemo, da bomo spoštovali Božje zapovedi in vero Jezusa Kristusa.« (The Advent Review and Sabbath Herald, 8. oktober 1861)

Očitno je to izpoved vere najti tudi v apokaliptičnem besedilu Razodetja, ki se razlaga kot preroški sklic na priče svetopisemske resnice v zadnjih dneh (Raz 14,12). V tej vrstici so »svetniki« opredeljeni kot »tisti, ki spoštujejo Božje zapovedi in imajo vero Jezusa«. Postava in »Jezusova vera« pomenita več kot le konkretno dejanje poslušnosti skupaj z abstraktno in duhovno vero. Skladnja stavka namreč nakazuje, da obe dejanji pripadata isti resnici z dvema možnima odtenkoma: poslušnost postavi *je* vera Jezusa, to je Jezusova vera. V svetopisemskem mišljenju *je* namreč vera pravičnost (glej 1 Mz 15,6). To spravo med »Mojzesovo postavo« in vero v Jezusov prihod zaznamuje sporočilo eshatološkega Elija (Mal 4,4-6) in predstavlja poslanstvo dveh prič, ki predstavljata pričevanje Stare in Nove zaveze (Raz 11,3-6).

Uporaba

Spodaj je nekaj strategij, ki jih lahko delite s svojim razredom, da bi okrepili njihovo vero in negovali njihovo molitveno življenje. Prosite koga, da prebere svetopisemska besedila in načela, ki sledijo. Nato v razredu razpravljajte o načelih in vprašanjih.

Usposabljanje v veri (preberite Mt 15,21-28)

Načelo 1: Molite in ravnajte, kot da je Bog uslišal vašo molitev in bo/je resnično odgovoril.

Načelo 2: Ne skrbite več za »stanje« svoje vere ali za svojo trenutno situacijo. Preprosto glejte naprej in zaupajte v Boga.

Načelo 3: Naučite se hoditi z Bogom in spoštovati njegove zapovedi, tudi (ali še posebej) če vam to prinaša težave (izguba položaja, prijateljev itd.).

Vprašanja:

1. Kaj pomeni imeti resnično ponižno vero v Boga?
2. Kako je videti taka ponižna vera?

9. GREH, EVANGELIJ IN ZAKON

Ključno besedilo: Mt 5,17.18; Ps 119,93.94; Prd 7,29; Mt 7,24-29; Rim 3,20

Splošni pregled

Naokoli kroži zgodba o dvojčkih, ki sta že od zgodnjega otroštva vedela, da je vsako uživanje greh. Vsa njuna dejanja so bila omejena s strogimi pravili: ne beri te knjige, ker je greh; ne jej te hrane, ker je greh; ne smej se, ker je greh; ne hodi tja, ker je greh.

Ko sta dečka odrasla, sta se njuni življenjski poti razšli. Eden od bratov je razvil velik strah pred prepovedanim in si komaj upal zapustiti svoj dom, ker se je bal, da bi prišel v stik z moralno in fizično kužnimi vplivi. Bal se je celo odpreti okna svoje sobe in jesti veliko proizvodov, ki so jih prodajali na tržnici. Na koncu je umrl mlad, ker je bil preveč abstinenčen.

Drugi brat pa je imel ravno nasprotno težavo. Razvil je močno privlačnost do prepovedanega. Poskusil je droge, se opijal z alkoholom in obiskoval vse vrste kazinojev in sumljivih lokalov. Razvil je okus za določena prepovedana živila. Ni trajalo dolgo, da je mladenič zbolel in umrl zaradi prekomernega uživanja.

Je bila vzgoja, ki sta je bila deležna fanta, res tako napačna? Konec koncev, ali ne bi morali storiti vse, kar je v naši moči, da se izognemo grehu? Bistvena napaka v njuni vzgoji je bila, da nista nikoli izvedela, kaj greh v resnici je. Nista razumela, zakaj je greh zlo, zato nista bila opremljena za boj proti njemu. V tej lekciji bomo obravnavali, kaj je greh in kako ga premagati.

Razlaga

Kaj je greh in zakaj je greh zlo?

Nezmožnost prepoznati greh. Ko ne imenujemo greha z njegovim imenom, še dodatno povečamo problem greha. Če na primer ne imenujemo prešuštvo greh, tvegamo, da bomo zmanjšali njegovo nevarnost in ga, še huje, normalizirali.

Razširjena težava v mnogih kulturah danes je, da greha ne imenujejo greh. V posvetni družbi se izogibamo uporabi izraza »greh« iz več razlogov. Prvič, sekularizirana družba se izogiba izrazu »greh«, ker ima ta izraz verske konotacije. Za večino ljudi greh ne obstaja; greh pomeni nekaj, kar prepoveduje Bog ali religija. Za večino, ki ne verjame v Boga in se ne drži moralnih meril religije, greh ne obstaja. Ti ljudje govorijo o napakah, zločinih, etičnih ali socialnih kršitvah, a ne o »grehih«. Z njihovega vidika je razprava o grehu zato nepomembna ali jo celo dojemajo kot napad na njihove svoboščine. Ena hujših posledic našega zavračanja priznavanja greha je nezavedanje obstoja zla. Za posvetni um zato motivacija za vzdrževanje pred »napako« ni, da je ta slaba ali zla. Izogibanje napakam je preprosto stvar družbene ali državljanske obzirnosti. Sekularni um ne ve, da greši, ker nima znanja o tem, kar Sveto pismo imenuje »bati se Boga«.

Ko je Abraham potoval v tujo deželo, ga je skrbelo, da bodo z njim grdo ravnali, ker se ljudje tam niso bali Boga (1 Mz 20,11) v svojih srcih. Zato jim je bil pojem greha tuj. Toda četudi jim je bil ta pojem tuj, to še ne pomeni, da tisti, ki ne poznajo greha, niso odgovorni za svoje grehe. Tudi če tisti, ki se ne zavedajo svojih grehov, ne verjamejo v Izraelovega Boga, bo isti Bog sodil tudi njih, tako kot sodi svojemu ljudstvu (Am 1, 2). Tistim, ki vedo, da »grešijo«, pa tega ne priznajo, ampak trdijo, da niso grešili, Bog obljublja, da bo proti njim vložil tožbo (Jer 2,35).

Greh kot izkrivljanje. Hebrejska beseda za greh *kht'* dobesedno pomeni »zgrešiti cilj«. »Greh« se razume kot »odklon« ali »izkrivljanje« od prvotne »ravne« poti. Pridigar opisuje človeško stanje kot tragično »krivo«; je nepopravljivo: »Kar je ukrivljeno, ne more biti zravnano.« (Prd 1,15) Zaradi tega je dejanje »greha« povezano s problemom »pozabljanja«, ki se nanaša na preteklo situacijo, ki je nepopravljiva, izgubljena zaradi preteklega časa. Zato obstajajo številni svetopisemski odlomki, kjer preroki pozivajo Božje ljudstvo, naj ne pozabi, da ne bi nevede padlo v greh (5 Mz 6,12; 5 Mz 32,18; primerjaj z Jak 1,24).

Greh proti Bogu. V starodavnem Izraelu je bil greh versko dejanje, ki je neposredno zadevalo Boga, na primer malikovanje (5 Mz 9,16) ali neposlušnost Bogu (5 Mz 1,41). Krivica ali neetično ravnanje proti ljudem se je prav tako štelo za greh proti Bogu.

Ko se je Jožef uprl poželenju Potifarjeve žene, ki ga je skušala zapeljati, da bi spal z njo, ni njene ponudbe razumel le kot zločin proti njenemu možu, temveč tudi kot greh proti Gospodu (1 Mz 39,9). Ko je David prešuštoval z Batšebo in dal ubiti njenega moža, Urija Hetejca, je kasneje spoznal, da je s tem grešil proti Gospodu (2 Sam 12,13).

Kasneje v zgodovini Stare zaveze so preroki soočili narode in Izrael z njihovimi nasilnimi zločini in neetičnimi dejanji, ki so škodovali drugim (Am 1,11, Am 2,6-8). Miha je šel celo tako daleč, da je poudaril premoč etične dolžnosti nad verskim ritualom (Mih 6,6-8).

Nova zaveza nadaljuje v isti smeri. Če grešimo proti svojim bližnjim ali ne skrbimo zanje, je za Jezusa kot da bi grešili proti njemu ali ga zanemarili (Mt 25,45). Ko grešimo proti bratom, je za Pavla kakor da »grešimo proti Kristusu« (1 Kor 8,12). Tudi ko grešimo proti sebi v svojem telesu, grešimo proti Bogu. Drži pa tudi nasprotno: prvi greh, ki ga je Adam zagrešil proti Bogu, je vplival na njegovo življenje in na njegovo okolje (1 Mz 3,17-19). Greh je vzrok smrti za vse ljudi (1 Mz 2,17), načelo, ki se v Svetem pismu ponavlja vedno znova (Prg 8,36; Ezek 18,4; Rim 5,12). Ker je naše telo tempelj Svetega Duha, grešiti proti svojemu telesu pomeni grešiti proti Bogu (1 Kor 6,18.19).

Kako se lahko borimo proti grehu?

Poznavanje greha. S svojo močjo ne moremo storiti ničesar proti grehu. Zato je prva rešitev problema preprosto prepoznati greh in priznati, da ima zlo naravo. Za ta namen potrebujemo Božjo postavbo. Kajti samo »postava nam omogoča, da spoznamo greh« (Rim 3,20). Zakon je tako primerljiv z »učiteljem«, ki nas pripelje h Kristusu (Gal 3,24). Tako kot je v antični grški družbi učitelj vodil otroka k njegovemu gospodarju, nas bo Božji zakon vodil k Kristusu. Ko se borimo s zakonom pravičnosti, se zavemo, kako težko je to in kako brezupni smo. Tedaj spoznamo, da je naše edino upanje sprejeti Božjo milost.

Pot Adama in Eve. Razmislimo o priznanju greha Adama in Eve. Po eni strani lahko sklepamo, da sta vedela, da sta prekršila Božjo postavo, ker sta se skrila pred prisotnostjo pravičnega Boga (1 Mz 3,6-10). Po drugi strani pa sta, ko ju je Bog prosil, naj se pokažeta, in nato začel raziskovati, kaj se je zgodilo, oba odgovorita tako, da sta za svoj greh obtožila Boga. Adam se je skliceval na svojo goloto, ki je bila prvotno stanje, v katerem ga je Bog ustvaril (1 Mz 2,25), in nato na ženo, ki mu jo je dal Bog (1 Mz 3,12). Eva je krivila kačo, ki jo je ustvaril Bog (1 Mz 3,1.13).

Edini odlomek, ki razkriva vpliv greha na naravo Adama in Eve, se nahaja v 1 Mz 3,22-23, kjer Bog opazi, da sta bila Adam in Eva prvotno podobna Bogu. (Upoštevajte, da bi bilo treba hebrejski glagol *hayah*, preveden kot »je postal« v 1 Mz 3,22, prevesti kot »bil«, torej v pretekliku tako kot v 1 Mz 3,1). Običajni prevod »je postal« napačno nakazuje, da je greh pomenil izboljšanje njunega položaja in statusa. Poleg tega tak prevod daje vtis, da je imela kača prav, ko je Eva opozorila, da Bog ne želi, da bi mu ona in Adam postala podobna (1 Mz 3,5). V resnici Bog obžaluje tragično dejstvo, da sta Adam in Eva po grehu izgubila svojo podobnost z njim. Le Bog torej priznava resničen negativen učinek greha na njiju. Adam in Eva nista mogla priznati greha, ker sta izgubila svojo povezavo z Bogom. Dokler Adam in Eva nista grešila, jima je njuna povezava z Bogom omogočala, da sta razlikovala resničnost greha. Takoj, ko sta se oddaljila od Božje prisotnosti, sta izgubila sposobnost razlikovanja med dobrim in zlom. Ellen G. White piše: »Ko je pomešal hudo in dobro, je njegov [Adamov] um postal zbehan, duševne in duhovne moči pa otopljene. Ni mogel več ceniti dobrega, ki mu ga je Bog tako velikodušno podaril.« (Vzgoja, str. 22)

Osnovna lekcija, ki jo izpeljemo iz padca človeštva, je preprosta: ker sta človeka grešila, sta izgubila svoj prirojeni občutek za razlikovanje, sposobnost razlikovanja med dobrim in zlom. Zato brez Boga nismo sposobni uspešno presojudati. Zaradi tega nam je Bog dal postavo in evangelij. Postavo potrebujemo, da nas vodi v pravo smer. Podobno potrebujemo Kristusovo milost, da nam pomaga hoditi z upanjem in ljubeznijo v tej smeri.

Uporaba

Prosimo prostovoljca, naj prebere spodnje razmišljanja o grehu. Dajte čas za razpravo o povezanih vprašanjih, ki sledijo, ali za izmenjavo pričevanj, kot je navedeno spodaj.

Za razmislek: Ali greh kdaj ni greh?

Kristjan je prešuštoval. Ko so ga prijatelji soočili z njegovo nezvestobo, je vztrajal, da to ni greh, ker je žensko ljubil. Ker je Bog ljubezen, je moški trdil, da je to, kar je storil, odobril Bog. Kasneje se je ta moški zapletel z drugo žensko, nato pa še z drugimi ženskami. Ko so ga prijatelji s tem ponovno soočili in ga vprašali, ali Bog še vedno odobrava njegovo ravnanje, je moški odgovoril, da ne verjame več v Boga.

Vprašanja:

1. Pomislite na primere iz svojega življenja, življenja prijateljev ali iz novic, v katerih je greh opravičen in celo prikazan kot dobro dejanje. Kakšen vpliv imajo takšna stališča na moralno strukturo družbe? Zakaj je takšno razmišljanje zelo nevarno?

2. Spomnite se primerov iz Svetega pisma, zgodovine in aktualnih dogodkov, v katerih je zavrnitev ali dekriminalizacija greha posameznika pripeljala do človekovega trpljenja.

3. Katere argumente bi uporabili, da bi pomagali nekomu soočiti se z realnostjo njegovega greha?

Za razmislek: Greh in sreča. Na podlagi svojega dela o povezavi med etiko in srečo je psihiater Henri Baruk ugotovil: »Srečo najdemo v tem, da delamo dobro drugim. Nismo srečni, ko iščemo lastno srečo. Človek, ki išče srečo, je nikoli ne bo našel.« (Henri Baruk, v Shabbat Shalom, december 1996)

1. Vernike v razredu prosite, naj podajo pričevanja o sreči, ki so jo čutili, ko so delali dobro drugim.

2. Odločite se, da boste ta teden pomagali komu, ki je v fizični, finančni ali duhovni stiski.

10. KESANJE IN ODPUŠČANJE

Ključno besedilo: 1 Jn 1,9; 1 Mz 3,7.21; 2 Mz 34,1-10; 1 Jn 1,5-10; Iz 61,10; Oz 6

Splošni pregled

Ta teden se bomo v lekciji posvetili odgovoru na vprašanje o naravi greha, kar smo obravnavali prejšnji teden. Prejšnji teden smo razmišljali o brezupnosti, ki jo povzroča naš grešni položaj. Ta teden bomo razmišljali o Božjem odgovoru na človeški problem greha.

Po padcu človeštva Bog ni ostal v nebesih in ni ostal brezbrizen do naše nesreče. Ob določenem času je Jezus, Božji Sin, prišel v človeški podobi, da bi izvedel reševalno akcijo. Bog je v osebi svojega Sina umrl za naše grehe. Na križu je Kristus plačal visoko ceno pravičnosti za našo odrešitev. Od takrat Gospod Jezus posreduje v nebesih za nas, da nam zagotovi mesto pri njem v njegovem kraljestvu. In zdaj, v času konca, nas Kristus po svojem Duhu prosi, naj spremenimo svoje grešne poti, ki vodijo v smrt, in namesto tega sprejmemo njegov dar večnega življenja. Edina rešitev za problem greha je, da prisluhnemo Božjemu klicu h kesanju (Oz 6).

Prejšnji teden smo izvedeli, da smo kot grešniki brez Kristusa izgubljeni in zato hodimo v temi (1 Jn 1,6). Ta teden se bomo naučili, kako iz teme stopiti v Božjo čudovito svetlobo (1 Jn 1,7). Brez Božje milosti v Kristusu Jezusu je naš greh neodpustljiv in smo sužnji greha in smrti (1 Mz 2,17; Rim 5,12). V lekciji tega tedna bomo raziskali, kako živimo v Kristusu, začudeni nad čudovitim Božjim darom milosti (2 Mz 34,1-10). Brez tega daru smo kot Adam in Eva ob padcu, ko sta se sramovala svoje golote (1 Mz 3,7). Ta teden bomo videli tudi, kako nas Božja milost pokriva, tako kot je pokrila pokesana Adama in Evo (1 Mz 3,21; Raz 7,13-17; Mt 22,12).

Razlaga

Božje vabilo k obžalovanju (Oz 6). Hebrejska beseda *shub* se nanaša na fizično dejanje »vrnitve«. Ta glagol izraža tudi duhovni pojem »kesanja«.

Glagol *shub* je ključna beseda v Ozejevi knjigi. Kesanje je glavna tema celotne knjige. Glagol *shub* se nanaša na vrnitev žene preroka Ozeja, ki je postala prostitutka in se oddaljila od svojega moža (2,7). Gomerina nezvestoba zakonski obljubi simbolizira Izraelovo nezvestobo Bogu. Zato se *shub* uporablja tudi za vrnitev (obžalovanje) Izraela k Bogu (Oz 3,5).

V Ozeju 6 se glagol *shub*, »vrnitev«, pojavi na začetku poglavja (Oz 6,1), kjer se nanaša na kesanje Izraela, ki ga čuti do Boga, in nato ponovno na koncu poglavja (Oz 6,11). Ta vključitev deluje kot literarni prijem, ki povezuje kesanje Izraela z obljubo njegove vrnitve iz izgnanstva. Tudi tu je dejanska situacija preroka in njegove prešušne žene uporabljena kot vidna prisposoba, ki predstavlja situacijo Izraela in Boga. V tem odlomku prerok opominja Izraelce na njihovo sedanje »razklano« stanje, ker jih je Bog kot ljudstvo

raztrgal (Oz 6,1), tako kot lev raztrga svojo žrtev (Oz 5,14). Nato prerok obljubi, da bo Bog tretji dan oživil Izraela, kar je namig na Božje duhovno vstajenje/obnovo Izraela.

Na starodavnem Bližnjem vzhodu so verjeli, da je umrlega mogoče razglasiti za mrtvega šele po treh dneh razpadanja. Omemba »treh dni« pomeni, da je bila obnova pravzaprav vstajenje, kakor je vstajenje od mrtvih. Enaka analogija se uporablja v Novi zavezi za vstajenje Jezusa Kristusa. Pavel pravi, da je bil Jezus »tretji dan obujen, kakor je v Pismih« (1 Kor 15,4). (Upoštevajte, da se v starodavnem judovskem štetju trije dnevi štejejo, kot da je tretji dan v celoti minil.) Vzporednica med dvema vstajenjema, vstajenjem Izraela in vstajenjem Kristusa, ne omogoča le tipološkega branja odlomka, ki povezuje vstajenje Izraela (vrnitev iz ujetništva) z vstajenjem Kristusa. Z vidika Nove zaveze vzporednica vsebuje tudi duhovno lekcijo, da bo kesanje zagotovilo izpolnitev obljube, da bo Bog »oživil« svoj narod, tako kot je obudil svojega Sina (1 Kor 15,20; primerjaj z 1 Kor 15,23).

Hoditi v Božji luči (1 Jn 1,5-10). V Ozejevi knjigi smo slišali Božji klic k spokorjenju, k vrnitvi k Bogu. V Janezovem pismu slišimo Božji klic, naj hodimo v Božji luči. Janezovo pismo se začne z omembo »začetka« (1 Jn 1,1), ki je namig na stvarjenje, »Besedo življenja« (1 Jn 1,1). Enaka povezava misli se nahaja v uvodu Janezovega evangelija, kjer ljubljene učenec uporabi izraz »v začetku« (Jn 1,1) in tako namiguje na prvo besedo Geneze, *bereshit*, »v začetku« (Jn 1,1; primerjaj s 1 Mz 1,1). V Janezovem evangeliju sta svetloba in življenje povezana: »V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi.« (Jn 1,4). Podobno Janez v svojem pismu govori o Bogu življenja (1 Jn 1,1.2) kot o Bogu svetlobe (1 Jn 1,5). Janez uporablja kozmični dogodek stvarjenja kot argument, da nas prepriča, naj hodimo v Božji luči. Ker je Bog, Stvarnik in vir življenja, »luč«, moramo hoditi v njegovi luči (1 Jn 1,7). Drugi razlog, zakaj je to načelo pomembno, temelji na dejstvu, da smo izven Božje luči v temi in ne moremo videti prave poti, še več, smo tudi grešni in zato nujno potrebujemo Kristusovo očiščenje in odpuščanje (1 Jn 1,9). Janez vztraja pri dejstvu, da vsi grešimo. Nihče ne more trditi nasprotnega (1 Jn 1,10).

V knjigi Pridigar najdemo enako opozorilo. Potem ko je modrec pokazal stanje zmede, ki zaznamuje iskanje modrosti (Prd 7,10-18), opozarja, da ni mogoče, da bi ljudje sami našli modrost (Prd 7,23). Edina gotovost v tem življenju, je, da »je Bog je človeka ustvaril iskrenega, oni pa iščejo veliko spletk« (Prd 7,29). Zato Pridigar poudarja, da si nihče na zemlji ne more zaslužiti odrešitve, ker smo vsi grešniki (Prd 7,20). Salomon zato sklepa, da je edini izhod iz te težave rešitev po Bogu (Prd 7,18).

Božji značaj (2 Mz 34,1-10). Bog je ta, ki naredi prvi korak, da nas spravi s seboj. On je ta, ki nam ponudi odpuščanje. Izrael je to izkusil, ko je častil zlato tele (2 Mz 32,1-6). Ta »veliki greh« jih je ločil od Boga. Nobeno človeško dejanje ali zasluga ni mogla premostiti prepada med nebesi in zemljo. Da bi simboliziral to ločitev, je Mojzes razbil kamniti plošči s postavo, ki ju je pravkar prejel iz Božjih rok (2 Mz 32,15-16). Nato je Mojzes stal pred Bogom in prosil, naj ljudem odpusti njihov »veliki greh« (2 Mz 32,31-35). Mojzesu, ki je prosil Boga, naj se mu razkrije v svoji slavi (2 Mz 33,18), je Bog odgovoril z razodetjem milosti svojega odpuščanja (2 Mz 33,19). Besedilo, ki ga obravnavamo (2 Mz 34,1-10), je izpolnitev te obljube. Poudarek Božje izjave v teh vrsticah temelji na njegovi milosti, ki je izražena s petimi besedami:

• »Usmiljen«, iz hebrejske besede *rekhem*, »maternica«, prikliče intimnost vezi nosečnice z otrokom v njeni maternici.

- »Milostljiv« se nanaša na idejo o nečem, kar je dano »brezplačno« (*khinam*).
- »Potrpežljiv« (dobesedno »dolgonos«) se nanaša na neskončno Božjo potrpežljivost.
- »Dobrota in resnica« skupaj se nanašata na napetost med ljubeznijo in pravičnostjo.

Na sodni dan (Dan 7,9-15; Dan 8,14) Božja milost zagotavlja odpuščanje in usmiljenje njegovemu ljudstvu.

Novo oblačilo (1 Mz 3,21; Raz 7,13-17). Razlog, da sta Adam in Eva občutila ranljivost svoje golote, je, da sta izgubila prvotno oblačilo svetlobe, ki ju je obdajalo. To oblačilo svetlobe je odražalo božanski videz (glej Ps 8,5; primerjaj s Ps 104,1-2).

Adam in Eva sta problem svoje golote rešila tako, da sta se pokrila, kar je bila napaka, ki jo bo Pavel obsodil kot pravičnost po delih (Gal 2,16). S tem je človeški par dejansko prevzel Božje mesto. Ta uzurpacija je bila pozneje popravljena, ko ju je oblekel Bog (1 Mz 3,21). Dejansko je dogodek, ko je Bog oblekel Adama in Evo, opisan v 1 Mz 3,7 z besedami, ki spominjajo na človeško izdelavo oblačil. V obeh odlomkih je uporabljen isti glagol v isti obliki, *wayya 'asu/waya 'as*, »naredili so«/»On je naredil«. Odmev tega glagola v obeh vrsticah pomeni, da ima samo Bog pravico in sposobnost, da pokrije grešnike. Bog je to lekcijo vtisnil v spomin ljudem z uvedbo žrtvovanja, kar kaže na prihodnje žrtvovanje Kristusa. Da je Bog uporabil kože živali, pomeni, da je bila žival ubita ali žrtvovana (3 Mz 5,5-10; 3 Mz 7,8). Tako je žrtvino oblačilo, polno mesijanske obljuje, zamenjalo človeško izdelana oblačila.

Zgodba v 1 Mz o spremembi oblačil, ki jih je naredil Bog, ima tipološki pomen. V prenesenem pomenu kaže na prihodnje oblačilo pravičnosti, ki ga bo Bog podelil odrešenim (Raz 3,5, Raz 3,18, Raz 19,8), ki se bodo udeležili Jagnjetove poročne večerje (Raz 19,9; primerjaj z Mt 22,12).

Uporaba

Kakšen je odnos med ljubeznijo in pravičnostjo? Da bi s svojim razredom začeli raziskovati to globoko vprašanje, prosite prostovoljca, naj prebere kratko razmišljanje o tej temi, ki je navedeno spodaj. Nato razpravljajte o naslednjih vprašanjih.

Za razmislek: Ljubezen in pravičnost. V hebrejščini beseda *tsedeq* pomeni »ljubezen« ali »pravičnost«, odvisno od konteksta.

1. Zakaj pravičnost brez ljubezni ni pravičnost, ljubezen brez pravičnosti pa ni ljubezen?

2. Prosite razred, naj poišče primere iz Svetega pisma, zgodovine ali aktualnih dogodkov, ki ponazarjajo to resnico. Povabite vernike, naj svoje ugotovitve predstavijo razredu.

11. TEŽAVE

Ključno besedilo: Job 42,5.6; 1 Mz 50,20; Rim 8,28; Job 10,9; Job 13,15; Job 19,23-27; Lk 24,13-35

Splošni pregled

Zvesti kristjani lahko zaupamo, da nas bo Bog varoval pred zlom in škodo, in imamo zagotovo dober razlog, da verjamemo, da bo to storil. Navsezadnje nam je obljubil, da nas bo varoval in blagoslovil (4 Mz 6,24). In mi si prizadevamo, da ga častimo v vsem, kar počnemo, da ne bi zapravili tega blagoslova ali se ga domišljavo oklepali. Vendar pa lahko v tem življenju še vedno zbolimo in trpimo zaradi krivice in zatiranja. V takih trenutkih prosimo Boga za pomoč.

Nismo edini, ki v temnih trenutkih življenja prosimo Boga za pomoč. Sveto pismo je polno Božjih ljudi, ki so trpeli in prosili za pomoč. Knjiga Psalmov je prežeta s prošnjami pobožnih ljudi, ki prosijo Boga, naj jih reši zla (Ps 71,4; Ps 97,10). Jobova knjiga še posebej ponazarja ta pojav. Job je pobožen človek, vendar kljub vsej svoji zvestobi trpi veliko stisk in žalosti. Job ne razume razloga za svoje trpljenje. V bolečini kliče k Bogu zaradi tega, kar se zdi velika krivica. Prav zaradi tega Job zasluži našo pozornost. Job izkuša Božjo milost skozi nasprotje skrajne sreče in skrajne bolečine. Znotraj meja teh dveh skrajnosti, znotraj zahtevnega konflikta, se Job nauči upati.

Razlaga

Izkušnja milosti. Jobova knjiga se začne z izrazitim poudarkom na Jobovih izrednih vrlinah. Po besedah svetopisemskega avtorja je Job »popoln in iskren« (Job 1,1). Job je veljal tudi za največjega »med vsemi sinovi Vzhoda.« (Job 1,3). Celo Bog priča o Jobovi izjemnosti in edinstvenosti, rekoč: »Ni mu enakega na zemlji« (Job 1,8). Glede na vse ocene, je bil Job popoln človek. A vendar na koncu knjige Job v odgovoru Bogu prizna, da je bil v času, ko je bil ocenjen kot »popoln«, njegov odnos z Bogom še v primitivni fazi: »Z ušesom sem slišal o tebi ...« (Job 42,5) Job nato doda, da »zdaj«, po izkušnji trpljenja, »te je videlo moje oko« (Job 42,5). Tako Job prizna, da mu je na začetku nekaj pomembnega preprečevalo videti Boga.

Kaj je to bilo?

Pozorno branje svetopisemskega besedila, zlasti ponavljajoče se besede *khinam*, ki pomeni »za nič« ali »brezplačno«, nam bo pomagalo rešiti to vprašanje. Beseda *khinam* se prvič pojavi v Jobovi knjigi v obliki vprašanja, ko Satan odgovori Bogu, ki je pravkar pohvalil Joba za njegovo pobožnost: »Mar se Job zastonj [*khinam*] boji Boga?« (Job 1,9) Satanov argument je, da je Bog do Joba preveč zaščitniški. Da bi dokazal svojo trditev, Satan nato Bogu predlaga izziv: Naj se dotaknem Jobovega imetja, to je, naj udarim »vse, kar ima« (Job 1,11). Satan stavi, da bo Job tedaj grešil. Bog dovoli, da je vse Jobovo premoženje izpostavljeno uničujoči Satanovi moči. Napad Sabejcev, ogenj z neba in močan veter

opustošijo njegovo premoženje (Job 1,13-19). Po uničenju Job izgubi vse, kar ima. Toda čeprav žaluje, ne greši (Job 1,22).

V odgovor na Satanovo obtožbo Bog uporabi isto besedo, *khinam*, ki jo je uporabil Satan, ko ga je obtožil, da je okoli Joba postavil zaščitno ograjo. Gospod pravi: »Ti pa si me nahujskal proti njemu, da bi ga pogoltnil brez vzroka [*khinam*]« (Job 2,3). Job potrdi to misel, ko kasneje v svojem vpitju k Bogu o svojih ranah, ki so se pomnožile *khinam*, »brez razloga« (Job 9,17), uporabi isto besedo.

Beseda *khinam*, ki izhaja iz besede *khen*, »milost«, je zato pomembna in je ključna beseda, ki označuje Jobovo usodo. Po eni strani Job trpi »brez razloga« (*khinam*). Po drugi strani pa je Job obtožen, da služi Bogu iz sebičnih motivov in iz želje po blaginji. Ta Satanova obtožba se odraža tudi v sumničenjih Jobovih prijateljev (Job 34,9, Job 35,3). Dejansko se zdi, da Job sam podpira to zamisel, ko našteva svoja dobra dela (Job 29,12-17, Job 31,1) in napoveduje, da pričakuje nagrado zanje (Job 29,18). V Jobovem odnosu z Bogom pa je manjkala izkušnja milosti. Job je moral prestati trpljenje »brez razloga«, »brezplačno«, to je brez upanja na kakršno koli korist, da bi na ta način razumel Božji nezasluzeni dar milosti.

Težava trpljenja. Jobova knjiga poudarja, da je Satan ta, ki povzroča trpljenje človeštva (Job 1,12). Bog sam potrjuje Satanovo odgovornost za Jobovo trpljenje (Job 2,6). Ellen G. White je zelo jasna glede tega, koga kriviti za Jobovo trpljenje: »Jobova zgodba je pokazala, da trpljenje prihaja od Satana.« (Hrepenenje vekov, str. 414) Tudi Jezus pripisuje trpljenje sovražniku (Mt 13,28). Ali je torej Job v zmoti, ko trdi, da je za njegovo trpljenje odgovoren Bog?

V celotni knjigi Job pripisuje Bogu odgovornost za svoje trpljenje (Job 10,3) in pravi, da ga je raztreščil (Job 16,12). Job celo trdi: »Če ni On, kdo je potem?« (Job 9,24) Na koncu knjige Bog odgovori na Jobove trditve s tem, da našteje svoja dela stvarjenja (Job 38,39). Bog se proti Jobovi trditvi, da je On uničevalec, brani z argumentom, da je Stvarnik. Ko torej Job postavi Boga na začetek trpljenja, v resnici izraža monoteistično trditev, da obstaja samo en Bog, ena moč, ki je na koncu odgovorna za to, kar se dogaja človeštvu. Gospod skozi Mojzesa izraža to zamisel z naslednjimi besedami: »... da sem jaz, le jaz, in ni boga poleg mene; jaz usmrčujem in oživljam, zadajam rane in ozdravljam, in nihče se ne more rešiti iz moje roke.« (5 Mz 32,39) Ta paradoks odraža samo bistvo in kakovost Jobove vere.

Kot je znano, Job pravi o Gospodu: »Glej, čeprav me usmrti, čakal ga bom;« (Job 13,15 CHR). Hebrejski vernik je prepričan, da tako dobro kot slabo prihaja iz Božje roke (Prg 16,4), ker pozna resničnost Božje dobrote in milosti ter zaupa ne glede na slabe okoliščine in situacije v življenju (1 Mz 50,20, Rim 8,28).

Videnje vstajenja. Jobovemu prijatelju Bildadu, ki ga skorajda obtožuje, da je hudoben (Job 18), da ne pozna Boga in si zato zasluži, da gre v grob (Job 18,21), Job odgovori: »Jaz vem, da je moj Odkupitelj živ ... Še potem, ko bo ta koža raztrgana, bom iz svojega mesa gledal Boga.« (Job 19,25,26). V teh dveh vrsticah Job potrdi svojo vero v vstajenje, ki se bo zgodilo ob času konca, ko »bo moj Odkupitelj« [ki trenutno živi] »končno stal na zemlji« (Job 19,25). Tako Job iz svojega mučenega mesa izpelje naslednji paradoks upanja: »Še potem, ko bo ta moja koža raztrgana, bom iz svojega mesa gledal Boga.« (Job 19,26)

V tej vrstici Job ne govori o eksistencialni izkušnji, ki se dogaja v njegovem sedanjem življenju. Prav tako ne govori o svoji osebni nesmrtnosti po smrti. Dogodek, o katerem govori, spada v kozmični dogodek, ki zadeva »zemljo«, eshatološki dogodek, ki se nahaja v daljni prihodnosti – »akharon«, »zadnji« ali poslednji dan. Ta dogodek ni nič drugega kot vstajenje mrtvih, ko bo v svojem »mesu« (Job 19,26) na lastne oči videl Boga (svojega Odkupitelja) (Job 19,27).

Job znova ponovi Bildadove zadnje besede (Job 18,21) in ironično zaključi svoj govor s tem opozorilom: »Da spoznate, da sodba je.« (Job 19,29) Jobovo upanje v vstajenje je tako povezano z dnevom sodbe, tako kot je povezano tudi v knjigi Daniela (Dan 12,1-3). Jezus Marti priklič v spomin to upanje na dan Lazarjevega vstajenja (Jn 11,23). Pavel pa o blaženem upanju pridiga tistim, ki so ga zatajili (1 Kor 15,12-19). To upanje je zadnje sporočilo Svetega pisma: edina rešitev za probleme sveta je Božje stvarjenje »novega neba in nove zemlje«, kjer »ne bo več smrti niti žalosti« (Raz 21,1.4).

Uporaba

Naslednja vprašanja lahko predelate v razredu ali v manjših skupinah. Če se odločite razdeliti v manjše skupine, namenite dovolj časa za razpravo o vprašanju in na koncu tudi za predstavitev idej.

Prav tako spodbudite člane razreda, da v prihajajočem tednu opravijo eno ali več vaj, ki so zapisane v poglavju o dejavnostih. Nato povabite prisotne, da naslednjo soboto v razredu podelijo svoje izkušnje. Kako je dejavnost okrepila njihovo vero? Kako jih je približala Jezusu?

Vprašanja za razpravo:

1. Kako bi tolažili ljudi, ki trpijo brez očitnega razloga, torej tako kot Job?
2. Kako bi odgovorili tistim, ki bi dvomili v pobožnost in versko predanost bolnih ali obolelih ljudi?
3. Prosite vernike v razredu, naj odgovorijo na naslednja vprašanja: Bi tvoja vera ostala neomajna, če Bog ne bi odgovoril na tvoje molitve glede ljubljene osebe in ji ne bi podaril ozdravitve?
4. Si se pripravljen zahvaliti Bogu za svoje trpljenje (bolezen, neuspeh na izpitu itd.), čeprav si storil vse, kar si mogel? Pogovorite se o tem.
5. Ali krivite revne za njihov položaj? Pojasnite.
6. Kakšni so tvoji argumenti proti tistim, ki trdijo, da si zaslužite svoje neuspehe? Kaj meniš o ideji, da bo Bog odgovoril na vse tvoje molitve v skladu s tvojimi pričakovanji in da bo uspeh vedno kronal življenje Božjega ljudstva?
7. Zakaj je Božji kozmični odgovor v obliki novega stvarstva edina rešitev za naše osebne težave in težave trpečega sveta?

Dejavnosti:

1. Napiši pridigo ali pogrebni govor, ki bi ga podal na grobu pokojnega ljubljene ali prijatelja. Pošlji ga žaljuoči družini, da jih potolažiš.

2. Delite zgodbe iz svojega življenja, v katerih ste v bolečem času izkusili Božo milost. Naučite se zahvaljevati se Bogu za slabe *in* dobre stvari v življenju.

3. Obiščite bolnega prijatelja v bolnišnici ali osebo, ki je neozdravljivo bolna. Katere besede tolažbe ji boste namenili?

12. OZNANJEVATI JEZUSA

Ključno besedilo: Iz 50,4; Mt 28,16-20; 1 Pt 3,8-15.21.22

Splošni pregled

Prejšnji teden smo proučevanje končali z Jobovim videnjem Odrešenika, ki »se bo poslednji vzdignil nad prah« (Job 19,25). Ta teden bomo spoznali, kako to izjemno videnje deliti z ljudmi na tej zemlji. V ta namen se bomo osredotočili na dva pomembna svetopisemska odlomka.

Prvi odlomek je Mt 28,16-20, v katerem Jezus svojim učencem – in nam – zaupa veliko nalogo. Ta odlomek, ki beleži Jezusove zadnje besede, je vrhunec celotnega evangelija. Je pomembno besedilo, ki nas sooča z odgovornostjo, da upanje Jezusa Kristusa delimo z vsemi narodi. Ta naloga, ki temelji na božanski Jezusovi avtoriteti, ima univerzalni obseg in zagotavlja, da bo Bog na naši strani do konca časov (Mt 28,20).

Drugo besedilo je 1 Pt 3,8-18.21.22. Tukaj nas apostol spodbuja, naj delamo na oblikovanju svojega značaja. Prav tako nas spodbuja, naj delamo znotraj naših skupnosti in se naučimo ljubiti drug drugega, s čimer se duhovno pripravimo na deljenje veselega sporočila evangelija s svetom. To delo ima za cilj spodbujati enotnost v cerkvi ter krepiti odpornost njenih vernikov v času preganjanja. To delo nas tudi sooča z našo odgovornostjo do Jezusa Kristusa, ki je umrl za nas in nas rešil s svojim vstajenjem in posredovanjem v nebeškem svetišču (Heb 7,25).

Razlaga

Velika naloga (Mt 28,16-18). Jezusovo vstajenje (Mt 28,1-7) je neposredno ozadje velike naloge. V tem kontekstu so opisani trije dogodki. Prvi dogodek je čaščenje Jezusa – najprej so to storile ženske (Mt 28,9) in nato 11 učencev (Mt 28,16-17). Drugi dogodek je, ko rimski vojaki, ki so stražili Kristusov grob, obiščejo velike duhovnike (Mt 28,11-15). Tretji dogodek je Jezusova prisotnost med prejšnjima dvema dogodkoma. Ti trije dogodki pripravljajo in utemeljujejo veliko nalogo. Čaščenje Jezusa napoveduje njegovo sklicevanje na božansko oblast »v nebesih in na zemlji« (Mt 28,18). Zavajajoče poročilo stražarjev groba velikim duhovnikom pripravlja prehod od izključne zaveze, katere edini prejemnik je Izrael, k univerzalni zavezi z »vsemi narodi« (Mt 28,19) na zemlji. Dejanska prisotnost Jezusa ob ženah in učencih pripravlja njegovo cerkev na izpolnitev njegove obljube, da bo z njimi »do konca« (Mt 28,20).

Jezusova avtoriteta. Takoj ko enajst učencev vidi vstalega Kristusa, ga častijo. Razumejo, da je zmagal smrt (glej Raz 1,18) in da je Bog. Dejansko je izraz »je pristopil in jim spregovoril« (Mt 28,18), ki uvaja Jezusove besede, ponovitev ključnega izraza, ki redno uvaja Božjo besedo v 2. Mojzesovi knjigi (2 Mz 6,10; primerjaj z 2 Mz 6,29, 2 Mz 7,8 itd.). Jezusove besede potrjujejo razumevanje učencev o njegovi identiteti in njegovi božanski avtoriteti »v nebesih in na zemlji« (Mt 28,18). Obseg ali doseg njegove avtoritete zajema vse stvarstvo, kar mu zagotavlja univerzalno suverenost Stvarnika (1 Mz 1,1). Beseda »vsa« se

ponovi trikrat (Mt 28,18, 19, 20), tako kot v zaključku zgodbe o stvarjenju (1 Mz 2,1-3). Beseda »vsa«, ki se nanaša na Jezusovo oblast, se pojavi dvakrat v njegovi nalogi (Mt 28,19-20). Prav zato ker je »vsa« njegova božanska avtoriteta, je Jezus upravičen, da svojim učencem naroči, naj dosežejo »vse« narode in učijo »vse«, kar jim je zapovedal.

Univerzalna zaveza. V luči te razprave se je pomembno zavedati tudi, da učence vodimo k Jezusu, ne k sebi. To pomeni, da mi kot pastori, učitelji, evangelisti ali celo kot posamezna cerkev ne smemo zbirati svojih osebnih privrženec ali skupinic. Namesto tega krščujemo učence za Kristusa, ki je nad vsemi narodi in bo v prihodnosti prišel po svoje.

Krst je prehod v novo življenje. Obred krsta spominja na samo dejanje božanskega stvarjenja iz kaosa prvotnih voda in kaže na Gospodovo ustvarjalno delo v prvih poglavjih 1. Mojzesove knjige. Hkrati je krst obred, ki kaže na prihodnje stvarjenje novega neba in nove zemlje po prihodu Sina človekovega. Krst ni zgolj znamenje Božje prisotnosti in simbol duhovne obnove; je tudi eshatološko znamenje, da je Jezusova prisotnost zagotovljena »do konca sveta« (Mt 28,20). Preden pride kot Sin človekov v oblakih nebes, je Jezus Emanuel, »Bog z nami«. Tako se velika naloga konča z upanjem na Jezusovo navzočnost tukaj in zdaj (primerjaj z Mt 1,23).

Priprava na deljenje veselega sporočila (1 Pt 3,8-15.21.22). Peter prične 1 Pt 3,8-15.21.22 z besedo »končno« (*telos*), s čimer nakazuje zaključek prejšnjega odstavka, ki obravnava pričevanje cerkve svetu (1 Pt 2,11-3,7). Odlomek v 1 Pt 3,8-15.21.22 je zato še posebej pomemben za cerkveno poslanstvo. Medtem ko se besedilo velike naloge ukvarja z vprašanjem, *zakaj* moramo doseči narode, se Petrovo pismo osredotoča na to, *kako* se pripraviti na to poslanstvo. Najprej nagovori problem odnosov znotraj skupnosti vernikov (1 Pt 3,8.9). Potem nagovori izziv odnosov z neverniki, ki z nami ne delijo istih duhovnih ciljev in vrednot v življenju (1 Pt 3,13-17). Da bi Peter spodbudil svoje brate in sestre, naj prenašajo trpljenje, ko delajo dobro, navaja primer Jezusa (1 Pt 3,18).

Poziv k enotnosti in ljubezni. Peter začne z najpomembnejšim in verjetno najzahtevnejšim vidikom naše priprave na širjenje evangelija. Vse »vas« (1 Pt 3,8) – to je vse vernike cerkve – vabi, naj delamo na odnosih drug do drugega. V ta namen Peter poudarja potrebo po enotnosti in ljubezni. Peter ima v mislih spore, ki ljudi delijo na skupine znotraj cerkve. Za Petra je rešitev tega problema bratska ljubezen, ki je ne opredeljuje kot zgolj sentimentalno čustvo. V svojem opisu tega, kaj pomeni biti združen v duhu ljubezni, uporabi pet pridevnikov:

Najprej moramo biti »složni« (1 Pt 3,8), kar pomeni, da moramo biti skladni drug z drugim.

Drugič, verniki morajo biti tudi sočutni drug do drugega. To pomeni, da moramo biti občutljivi za potrebe in skrbi drug drugega.

Tretjič, izraz »ljubite brate« (1 Pt 3,8) pomeni prijaznost, ki obstaja med brati in sestrami v isti družini. Na podlagi naše skupne povezave s Kristusom smo del Božje družine. Kot taki smo dolžni ljubiti drug drugega.

Četrtoč, verniki cerkve morajo biti »usmiljeni«, to pomeni, da morajo biti milostljivi in pripravljeni odpuščati drug drugemu, tako kot jim je Kristus odpustil.

Nazadnje, a nič manj pomembno, morajo biti »ponižni«, kar je peto in zadnje merilo na Petrovem seznamu. Ponižnost je v spoštovanju. Spoštovanje pomeni pripravljenost ceniti brata bolj kot sebe.

Naslednje vrstice podrobneje opisujejo praktično uporabo teh lastnosti. Konkretno povedano, ta ideal ljubezni pomeni, da ne smemo vračati zla za zlo bratu ali sestri, ki sta nam storila krivico (1 Pt 3,9). Nasprotno, blagosloviti ju moramo, kot nas je pozval Jezus (Lk 6,29). V podporo svoji trditvi Peter citira Psalm 34, ki se osredotoča na potencialno škodo, ki jo naredi jezik, ko obrekujemo ali žalimo (Ps 34,13). Peter to potencialno škodo postavlja v nasprotje z blagoslovom, ki spremlja tiste, ki iščejo mir (1 Pt 3,11.12). *Shalom* ali mir, ki združuje vernike cerkve, bo prinesel blagoslov od Boga, da bo svet vedel, da je poslal Jezusa in nas ljubil, kakor je ljubil Sina (Jn 17,22.23).

Prenašanje preganjanja. V nadaljevanju razmišljanja Peter obravnava primer človeka, ki trpi preganjanje zaradi svoje vere po rokah nevernega grešnika (1 Pt 3,13.14). Tudi takrat, piše Peter, če ste nedolžni in trpite neupravičeno, ne smete vračati zla za zlo iz dveh razlogov. Prvič, ker je trpljenje pravičnih blagoslov. Bog je na tvoji strani. Drugič, ker ti trpljenje daje veliko priložnost, da pričaš in braniš svojo vero (1 Pt 3,15). Peter razlaga, da je bolje trpeti zaradi dobrega dela kot zaradi slabega (1 Pt 3,17). Osnovno etično načelo teh priporočil je, da je bolje trpeti kot žrtev kakor povzročati trpljenje kot zatiralec. Da bi podprl svojo trditev o pozitivnosti trpljenja, se Peter sklicuje na Kristusa, Pravičnega, ki je trpel za nepravilne in s svojim trpljenjem prinesel odrešitev nepravilnim (1 Pt 3,18). Zaradi tega je Kristus poveličan in sedaj sedi na Božji desnici.

Uporaba

Razdelite razred v manjše skupine in jim dodelite eno od naslednjih dejavnosti. Dajte jim čas, da v skupini razpravljajo o dejavnostih in vprašanjih, nato pa svoje ugotovitve predstavijo razredu. Spodbujajte razred, naj načela teh dejavnosti vključi v svoje duhovno življenje med tednom. (Upoštevajte, da so nekatere od naslednjih dejavnosti bolj primerne za osebno razmišljanje kot za skupinsko sodelovanje in so kot take tudi označene.)

Dejavnost 1: Razmišljanje o čaščenju (Žal 3,29)

1. (*Za osebno razmišljanje*) Ko molite, pokleknite ali se razprostrite po tleh; zavedajte se, da ste prah (Ps. 103,14). Iz tega prahu vas bo Bog obudil, če umrete, preden pride. S to ponižno in čudovito mislijo v mislih prosite Boga, naj spremeni tvoj značaj in ga naredi v živ odsev svojega.

2. (*Za majhne skupine ali razred.*) Zastavite si naslednje vprašanje: Zakaj naj me čaščenje motivira, da se približam drugim ljudem? Pomislite na možne odgovore, na primer: ker je Bog, ki mu služimo, tudi Bog, ki je ustvaril ljudi po svoji podobi in si želi, da bi jih rešil.

Dejavnost 2: »Pojdite!« (Mt 28,19)

1. Kaj vam pomeni naročilo »Pojdite!«?

2. Primerjajte Jezusov ukaz »Pojdite« z Božjim ukazom Abrahamu, naj »gre«. Naredite seznam podobnosti in razlik. Na primer, Abraham gre na *kraj*, ki ga ne pozna, vi pa greste k *ljudem*, ki jih ne poznate, itd.

3. Kako tvoj seznam primerjav poglobi tvoje spoštovanje in razumevanje velike naloge, ki nam jo je dal Jezus?

Dejavnost 3: »Učite jih izpolnjevati vse, kar koli sem vam zapovedal!« (Mt 28,20)

1. Napišite seznam nalog, ki vam jih je Jezus zapovedal. Na primer: ljubiti druge, izkazovati milost, spominjati se njegovih resnic. Katere druge naloge lahko dodate na ta seznam?

2. Razmislite, kako lahko ta teden uresničite navedene naloge v praksi.

Dejavnost 4: »Jaz sem z vami« (Mt 28,20). (Upoštevajte, da se ta dejavnost lahko izvede v skupini ali pa se izbere kdo, ki bo sam pel hvalnico.)

1. Zapišite hvalnico »Ne, prav nikdar sam« (besedilo in MIDI posnetek najdete na www.Hymnary.org).

2. Kako se počutite ob tej hvalnici?

3. Kakšno tolažbo in upanje vam daje?

Dejavnost 5: Preberite Ps 141,3 in Ps 19,14. (To dejavnost lahko dodelite za osebno razmišljanje.)

1. Ob koncu dneva si zastavite naslednja vprašanja: Kako mi je Bog danes pomagal varovati moj jezik? Ali sem izrekel besede, za katere se moram pokesati?

2. Odločite se, da boste prosili Gospoda, naj vam pomaga, da boste bolje izbirali besede v svoji komunikaciji z drugimi. Molite: »Gospod, varuj moj jezik. Navdihuj moje misli. Naj besede, ki izhajajo iz mojega srca in uma, s pomočjo tvojega Duha slavijo tebe. Amen.«

Dejavnost 6: Preberite 1 Pt 3,15 in odgovorite na spodnja vprašanja.

1. Zakaj veruješ v Boga?

2. Zakaj si adventist sedmega dne?

3. Zakaj ne veruješ v nesmrtnost duše?

4. Pripravite argumente, s katerimi boste branili svojo vero na področjih, kjer je vaše znanje šibko. (Ta zadnja vaja se lahko dodeli tudi kot projekt, ki ga je treba opraviti izven razreda.)

13. V VEČNOSTI

Ključno besedilo: 1 Jn 3,2; Ps 80; Raz 21,4; Prd 3,11

Splošni pregled

Ta teden zaključujemo četrletno razmišljanje o odnosu z Bogom. Naše proučevanje se zaključi z naslednjim vprašanjem: Kaj smo dosegli, ko smo proučevali, razmišljali, razpravljali in si prizadevali za razvoj pravega odnosa z Stvarnikom, našim Odrešenikom? Kakšno znanje smo v tem četrletju pridobili v primerjavi z ljudmi, ki ga nikoli niso poznali?

Farizejem, ki so mu zastavili vprašanje o prihodu Božjega kraljestva, je Jezus odgovoril v sedanjiku: »Božje kraljestvo je med vami.« (Lk 17,21) Za učence, ki so se ukvarjali z istim vprašanjem, pa je Jezus uporabil prihodnji čas »boste želeli videti« (Lk 17,22; primerjaj z Lk 17,37). To pomeni, da bodo le tisti, ki imajo intimni odnos s Kristusom, hrepeneli po tem, da bi videli njegov obraz.

Vendar moramo priznati velik, čeprav frustrirajoč, paradoks v osrčju našega hrepenenja po Bogu: bolj ko se naš odnos z Bogom razvija, bolj se stopnjuje tudi naše hrepenenje po njem. Včasih lahko občutimo frustracijo zaradi zamude pri izpolnitvi naše želje, da bi ga videli od blizu. V tej zadnji lekciji bomo sprejeli tako naše hrepenenje po bolj osebнем poznavanju Boga kot tudi naše hrepenenje po globljem odnosu z njim. Natančneje, tako kot Jakob bomo poskušali razumeti, kaj pomeni videti Božji obraz. Iz tega hrepenenja po srečanju z Bogom od blizu bomo molili tudi z levitom Asafom skozi Psalm 80.

Razlaga

Videti Božji obraz: Jakobova izkušnja (1 Mz 32,22–33,10). Ko se je Jakob boril z Bogom in videl njegov obraz, ni poznal njegovega imena (1 Mz 32,29). Lahko pa je vsaj poimenoval kraj, kjer se mu je Bog prikazal: »Penuel«, kar pomeni »Božje obličje« (1 Mz 32,30). Seveda ime »Penuel« ne pomeni, da je Jakob to *mesto* identificiral kot dobesedno »Božje obličje«. Za Jakoba je ime »Penuel« pomenilo njegovo osebno izkušnjo z Bogom.

Poleg tega uporaba hebrejskega izraza *panim 'el panim*, »iz obličja v obličje«, ne pomeni, da je Jakob dejansko videl fizični obraz Boga. Ta izraz je enakovreden »videti podobo Gospoda« (4 Mz 12,8) in opisuje izkušnjo neposrednega srečanja z Bogom (5 Mz 5,4). Jakob svojo rešitev povezuje s tem srečanjem, ko pravi »in kljub temu [sem] ostal živ« (1 Mz 32,31). Hebrejski glagol *natsal*, »ostal«, se nanaša na božansko rešitev pred sovražniki in težavami (1 Sam 12,21, Prg 19,19), vendar lahko ima tudi konotacijo duhovne rešitve od greha in krivde (Ps 39,9, Ps 119,170).

Od srečanja z Bogom (1 Mz 32,22-32) Jakob preide k srečanju s svojim bratom (1 Mz 33,1-16). Prejšnje srečanje z Bogom Jakoba pripravi na srečanje z Ezavom.

Jakobovo srečanje z Ezavom v 1 Mz 33,5-15 povezuje Božje obličje v Penuelu (1 Mz 32,30) z Ezavovim obrazom (1 Mz 33,10). 1 Mz 33,5-15 povezuje tudi Božjo milost z

Jakobom (1 Mz 33,5.11) z Ezavovo milostjo Jakobu (1 Mz 33,8.10.15). Besede »Jakob je vzdignil oči in zagledal« (1 Mz 33,1; primerjaj s 1 Mz 33,5), ki napove Jakobovo srečanje z Ezavom, je tipična raba za uvod Božje pojave in tako napoveduje povezavo Ezava z Bogom. Ezavov prihod je zato poln upanja. Ko Jakob končno sreča Ezava, izrecno poveže svoj odnos z bratom s svojim odnosom z Bogom: »Gledal sem namreč tvoj obraz kakor človek gleda Božje obličje« (1 Mz 33,10). Prav ta argument prepriča Ezava, da sprejme Jakobovo darilo (1 Mz 33,11), kar je znak, da je pripravljen odpustiti bratu. Jakob je v Ezavovem obrazu videl »Božji obraz« (Penuel). Jakobova izkušnja z Ezavom je drugi Penuel, prvi Penuel pa je pripravljala drugi. Ta priklic Boga je okrepljen z uporabo glagola *ratsah* (»naklonjenost« [1 Mz 33,10]), tehničnega glagola, ki pripada jezikovnemu izrazju daritve in se nanaša na žrtvovanje ali čaščenje, ki je »zadovoljivo« ali »sprejemljivo« za Boga (3 Mz 22,27, Am 5,22).

Jakobu je srečanje z Bogom pomagalo pri srečanju z bratom. Podobno bo njegova sprava z bratom vplivala na njegov odnos z Bogom. Poglavlje se namreč konča s poročilom, da je Jakob postavil oltar, ki ga je imenoval »*El Elohe Israel*« (1 Mz 33,20), kar pomeni »Bog mogočni je Bog Izraelov« ali »Izraelov Bog«. Tu Jakob prvič prizna Ela kot svojega osebnega Boga. Prej je Jakob Boga imenoval le Boga svojih očetov, nikoli pa svojega osebnega Boga. Zdaj je spoznal, da sta njegova ljubezen do Boga in ljubezen do brata medsebojno odvisni. Jezus iz Svetega pisma izpelje to edinstveno teološko lekcijo: »Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem, z vso dušo in z vsem mišljenjem. To je največja in prva zapoved. Druga pa je njej podobna: Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe. Na teh dveh zapovedih stoji vsa postava in preroki.« (Mt 22,37-40)

Za Jezusa sta ti dve ljubezni, ljubezen do Boga in ljubezen do drugih, povezani: če ne ljubimo svojega bližnjega, ne moremo ljubiti Boga. Da bi videli Božje obličje, se moramo naučiti videti Božje obličje v našem bratu ali sestri. Po drugi strani pa moramo, da bi videli Božje obličje v ljudeh, imeti oseben, intimen odnos z Bogom.

Videti Božje obličje: Asafova molitev (Psalm 80). Ko beremo to žalostinko, jo poskušajmo prenesti na lastno izkušnjo z Bogom.

Molitev tihemu Bogu. Asaf, avtor Psalma 80 (glej tudi *Psalm 50* in *Psalm 73–83*), je eden od levitov, ki jih je David imenoval za voditelje bogoslužja v shodnem šotoru.

Asafova molitev, ki se odvija v Božji hiši, odraža globoko hrepenenje po Bogu in celo razočaranje ali grenkobo zaradi njegovega molka. Bog, na katerega je naslovljena Asafova molitev, je v najsvetejšem, »na kerubih« (Ps 80,1), vendar se zdi, da molči in je odsoten.

Uporaba: Tako kot Asaf tudi Božje ljudstvo v času konca moli h Kristusu, ki stoji v najsvetejšem in pripravlja svoje ljudstvo za Božje kraljestvo. Tako kot Asaf tudi Božje ljudstvo čaka svojega Odrešenika, ki na videz zamuja s svojim prihodom in se ne odziva na njegove prošnje. V Božjem molku doživlja njegovo ljudstvo »čas stiske« (Dan 12,1). Vendar še naprej čaka (Dan 12,12) in moli za njegov prihod, tako kot so to počeli prvi kristjani, kakor nakazuje njihov pozdrav *Mara' na' thah* [Gospod, pridi! Ali: Gospod prihaja ali bo prišel] (1 Kor 16,22).

Hrepenenje. Asafova molitev se začne s hrepenenjem po Božji navzočnosti. Pesnik roti Boga, naj pride in reši svoje ljudstvo (Ps 80,1.2.7), ki neprestano joka (Ps 80,5). Asafovo hrepenenje je slišati tudi v njegovem vprašanju '*ad matay* [»Kako dolgo?«] (Ps 80,4), istem

klicu, ki ga izgovarjajo zatirani v mnogih psalmih (Ps 13,2; Ps 62,3; Ps 74,10; Ps 94,3 itd.). Tudi angel v Danielovem videnju zastavi isto vprašanje, da izrazi hrepenenje po Božji eshatološki sodbi (Dan 8,13).

Obnovi in vrni. Refren psalma 80 trikrat zaznamuje njegov ritem: na začetku (Ps 80,3), na sredini (Ps 80,8) in na koncu (Ps 80,19). Refren se glasi: »pridi nas rešit ...; da bomo rešeni ... da bomo rešeni!« (Ps 80,20). Poziv k obnovi (*shub*) Božjega ljudstva odmeva v pozivu Bogu, naj se vrne (*shub*).

Uporaba: Tako kot Asaf tudi Božje ljudstvo hrepeni po Bogu in čaka na njegov odgovor v obliki sodbe in odrešitve. Prav tako kot Asaf tudi Božje ljudstvo spodbuja kesanje (vrnitev k Bogu), ki je neločljivo povezano z Božjo vrnitvijo.

Duhovniški blagoslov. Refren 80. psalma odmeva v duhovniškem blagoslovu: »Gospod naj da sijati svoje obličje nad tabo.« (Glej 4 Mz 6,24-26.) Paralela refrena z duhovniškim blagoslovom nam pomaga razumeti, da je Božje odrešenje obljubljeno v smislu milosti (4 Mz 6,25) in miru (4 Mz 6,26).

Uporaba: Tako kot Asaf moramo tudi mi prositi Boga, naj nas »obnovi« in naj da sijati svoje obličje nad nami, da bomo rešeni (Ps 80,19).

Uporaba: Tako kot Asaf, naj si tudi Božje ljudstvo prizadeva biti blagoslov drugim in naj prinaša odrešitev svetu po svojem pričevanju.

Zaključek: Obstaja pomembna povezava med Jakobovo izkušnjo z Božjim obličjem in Asafovo molitvijo, v kateri hrepeni po tem, da bi videl Božje obličje. Naš vertikalni odnos z Bogom je odvisen od kakovosti naših horizontalnih odnosov z brati in sestrami v Kristusu. Vera, ki nas navdaja z željo po nebesih, ne bo uspešna, če ne bomo izpolnjevali svojih etičnih dolžnosti in ne bomo imeli dobrih odnosov s svojimi bližnjimi. Hkrati moramo vedno imeti v mislih, da brez Božje milosti ne bomo mogli ljubiti svojega bližnjega, ki je ustvarjen po Božji podobi.

Uporaba

V svoji skupini razpravljajte o naslednjih dejavnostih. Spodbujajte razred, naj v prihajajočem tednu v svojem duhovnem življenju izvede eno ali več od navedenih dejavnosti. Prosite vernike, naj se pripravijo, da bodo naslednjo soboto podelili, kako so jih njihove izkušnje približale Jezusu.

Dejavnost 1: V svojem bratu ali sestri opazi Božje obličje (preberi Mt 25,35-45).

Nauči se videti najboljše v osebi, s katero se težko razumeš ali ki je ne maraš. Prosi Boga, naj ti pri tem pomaga. Takoj ko opaziš kaj negativnega v njenih besedah ali vedenju, se temu upri tako, da se spomniš nečesa pozitivnega o njej. Tako spremeniš svojega sovražnika v prijatelja. Tukaj je še nekaj nasvetov, kaj lahko storiš v družbi te osebe ali zanjo:

- Nasmehni se.
- Pogovarjaj se.
- Druži se.
- Deli nekaj pozitivnega.

- Moli za to osebo ali z njo.
- Prinesi ji darilo.
- Ne govori slabo o njej. Namesto tega jo pohvali, ne da bi pretiraval.
- Povabi jo na kosilo. Poišči mnenja ali okuse, ki so vama skupni, in se o njih pogovorita ali jih delita.
- Če ti je storila kaj žalega, ji odpusti.

Dejavnost 2: Molite k Bogu z Asafovimi besedami.

A. V jutranji molitvi prosi Boga, naj vstopi v tvoj dan, besede, dejanja in odnose.

B. Ko trpiš, ko si jezen zaradi krivice, moli, naj Bog vstopi v tvoje srce. Prosi ga, naj v tebi ustvari svoje kraljestvo miru, pravice in ljubezni.

Dejavnost 3: Nostalgija po rajju.

Prizadevaj si gojiti »domotožje« po rajju:

- Razmisli o prehodu na rastlinsko prehrano (potrditev svetosti življenja).
- Pripravi posebno sobotno doživetje. Omogoči predokus Božjega kraljestva tako, da narediš naslednje:
  - A. Očisti in okraši svoj dom, pri tem pa imej v mislih svoje sobotne goste.
  - B. Okraši svoj dom in jedilno mizo s cvetjem.
  - C. Postreži okusno in hranljivo jed.
  - D. Vodi živahno bogoslužje.